

Die uw jeugd vernieuwt
als die van een arend...

De Reformatie

WEEKBLAD TOT ONTWIKKELING VAN HET GEREFORMEERDE LEVEN

KERKELIJK LEVEN / C.J. de Ruijter

In dit nummer:

KERKELIJK LEVEN **841**

C.J. de Ruijter

Een zendeling
zegt ons de waarheidMEDITATIEF **844**

Jt. Janssen

Dankbare toewijding

WANDELEN MET GOD **845**

J.T. Oldenhuis

Wandelen

ACHTERGRONDEN **847**

C. Geelhoed

Gebedsgenezing

EVANGELISATIE EN
ZENDING **852**

C.J. Haak

De krachten bundelen –
oecumene van het
zendingsveldSCHRIFTSTUDIE **853**

P.H.R. van Houwelingen

De wereld te klein...

SAMENLEVING **859**

I. Pauw-Oldé

We kunnen niet zonder elkaar

en verder...

Boekbespreking/Meegelezen
Uit de kerken

EEN ZENDELING ZEGT ONS DE WAARHEID

Het was flink raak in het ND een paar weken geleden. In een vrij kort interview stelde Ds. J.Th. Jonkman minstens drie belangrijke dingen aan de orde. Hij hekelde de consumptiementaliteit, die hij in onze kerken signaleerde, in één adem nam hij nogal afstand van EO-jongerendagen (in zijn ogen eigenlijk ook een soort uiting van consumentisme). Tegelijkertijd toonde hij nogal wat begrip voor het bekende rapport over het Schriftgezag: God-met-ons. In vier halve kolommetjes werd genoeg gevoelig materiaal bij elkaar gezet om zeker te zijn van reacties. Die bleven dun ook niet uit. Dit artikel is er één van.

Jonkman sprak de waarheid.

Het was dus flink raak in dat bewuste interview. Dat bleek wel uit de reacties die los kwamen. De redactie van het ND had zelf ook al aangevoeld, dat dit om weerwoord riep. Daarom ondervroeg men zelf

alvast maar een aantal bekende mensen uit vrijgemaakte kring. En ~~daarna kwamen de~~ verwachte ingezondens. Jonkman had dus een gevoelige snaar geraakt. Maar dat kwam mijns inziens vooral omdat het echt raak was ~~wat hij~~ zei. Wij hebben inderdaad ver-

schrikkelijk last van consumentisme. En het zou jammer zijn, als die **waarschuwing wat op** de achtergrond raakte. Want heel wat reacties haakten op andere aspecten in. Daarom sprak het me **ook** w aan, det **één** van degenen die door het ND om reactie gevraagd **waren** zei: In feite is het gevaarlijk **om meteen** te reageren. Je moet eigenlijk eerst de tijd **nemen** om tot jezelf in te keren. Jezelf beproeven op zo'n **punt**. En dan **kun** je daarna altijd nog eens **een** reactie geven. Dat is **ook** de **reden**, dat ik na drie weken nog eens op het interview te **rugkom**. Juist de vakantieperiode, waar **we** nu volop in zitten is immers een tijd waarin consumeren erg voor de hand ligt. Als het **werk** stil ligt en we toch geld uitgeven en bezig zijn met de **mooie dingen**

KERNREDACTIE:

PROF. DR. M. TE VELDE,
DRS. G.J. VAN MIDDELKOOP.

OVERIGE REDACTIELEDEN:

DRS. R. TER BEEK, DRS. B. BOS, DRS.
A.L.Th. DE BRUJNE, DRS. G. GUNNINK,
DRS. B. LUITEN, PROF. DR. C.J. DE RIJ-
TER.

MEDEWERKERS:

J.J.D. BAAS, DRS. C.J. HAAK,
J.M. DE JONG, DRS. J. SMELIK,
DRS. H. VELDMAN.

REDACTIE-ASSISTENT:

W.L. DE GRAAFF, Wortmanstraat 138, 8266
AG Kampen, Tel. (038) 3331201.

Alle stukken bestemd voor de Redactie aan:
De Reformatie, Postbus 24, 8260 AA te Kam-
pen.

ADMINISTRATIE/ADVERTENTIES:

Uitgeverij Oosterbaan & Le Cointre B.V.,
Postrekening 406040 t.n.v.,
De Reformatie, Goes, Postbus 25, 4460 AA
Goes. Tel. (0113) 215591.

ABONNEMENT:

f 85,75 per jaar; f 46,25 per halfjaar; studen-
ten f 70,25 per jaar (binnenland). Buitenland:
f 144,50 per jaar (zeepost).

Een abonnement kan per maand ingaan,
maar slechts beëindigd worden uiterlijk twee
maanden voor het verstrijken van de beta-
lingstermijn (opzegging van jaarabonnement
vóór 1 november, van een halfjaarabonne-
ment vóór 1 juni).

Losse nummers f 1,95 (excl. porto).

De Reformatie is op cassette verkrijgbaar bij
de Stichting Bralectah.
 Tel. (0521) 515946.

ADVERTENTIES:

Prijs: f 0,84 per mm. Contracttarief op aan-
vraag.

Zonder schriftelijke toestemming van de
uitgever is het niet toegestaan artikelen uit
dit blad over te nemen.

ISSN 0155-5191

van het leven is dit onderwerp aan
de **orde van de dag**. En dan kan het
geen kwaad als we eens leren be-
wust naar ons zelf te kijken op zo'n
teer punt. Hoe **teer** dat punt is blijkt
uit de woorden van Jezus: Een rij-
ke zal moeilijk **het** koninkrijk **der**
hemelen binnengaan (Matt. 1923).
Als je nagaat dat zeker driekwart
van alle vrijgemaakten gerekend
mag worden tot de rijken, is dat
wel een **woord** om over na te den-
ken. Ds. Jonkman sprak **gewoon** de
waarheid.

tiet scherpe oog van een zending

In sommige reacties klonk wat er-
gernis door, **omdat** deze waarschu-
wing **kwam** van een zending.
(Ds. Jonkman is zending-docent
op Kalimantan-Barat). **Dan** heb je
gernakkelijk praten, lijkt het. Je
leeft in een heel andere situatie. Je
komt even voor een paar maanden
verlof in Nederland. Maar **dan** lijkt
het wat goedkoop om een **afkeu-**
rend woord te laten horen over een
leven, waar je zelf niet midden in
staat. **Eerlijk gezegd** voelde ik zelf
ook wel ergens **een soort irritatie**,
toen ik las wat Jonkman zei. En dat
gevoel blijft **ook misschien** wel ha-
ken. Maar als we eerlijk zijn, **kij-**
ken we niet **eerst naar** degene **die**
het zegt.

Laten **we** eerst naar ons **zelf kijken**.
Ds. Jonkman zei het tenslotte om
ons te waarschuwen. En het mag
ons respect afdwingen als we horen
dat hij zelf **op** het zendingsgebied
heel bewust afziet van allerlei luxe
goederen, die ook daar te **importe-**
ren zijn. Waarom zouden we dan
niet de moeite nemen ernstig na te
denken over zijn welgemeende
waarschuwing? Er is hier veel over-
vloed. Wij leven bijna allemaal op
grotere voet dan nodig is. We zien
het vaak zelf niet meer. Maar we
merken het **b.v. aan** de reacties van
christenen uit Roemenië, die echt
hun ogen uitkijken als ze onze **le**
vensstijl zien. Waarom zouden we
dan niet de moeite nemen naar de-
ze waarschuwing te luisteren? Jonk-
man mag dan zending zijn, dat
betekent juist dat hij in ieder geval

genoeg afstand tot **onze** leefwereld
heeft om eens **rustig** te observeren
hoe het bij ons toegaat. Vooral van
een **afstandje kun** je **vaak** beter
zien wat er gaande is, dan wanneer
je er midden in zit.
Een zending is er op uit om het
evangelie door te geven. Laten **we**
onze oren er niet voor dichtstoppen!

De waarheid in de context

Er was in het interview een ele-
ment dat de aandacht **trok** van me-
nig krantenlezer. **Aan de ene kant**
bracht Jonkman het materialisme
in onze kerken in verband met de
verwording in de synodale kerken.
Daar **heeft men** een poos geleden
ook alles gezet op het hier en nu,
alsof het bestel deel voor de gelovi-
ge niet na dit leven komt. Als die
tendens nu ook bij ons gaat heer-
sen, belooft dat niet veel goeds.
Maar aan de andere kant verwees
Jonkman niet zonder **waarschu-**
wing naar het bekende synodale
rapport 'God met ons'. **Op dat rap-**
port is in **onze** kerken nogal **afwij-**
zend gereageerd, omdat het nogal
opening lijkt te geven **naar** aantas-
ting van het Schriftgezag. **Des te**
opvallender, dat Jonkman hier dus
wel waardevolle dingen in herkent.
Het was te verwachten, dat in de re-
acties hiernaar verwezen **werd**. Op
dit punt leek het interview een **ver-**
rassende kronkel te bevatten. Het
ligt **dan** voor de hand om de waar-
schuwing aan de ene kant (bij de
synodalen is het ook mis **gegaan**)
uit te spelen tegen de waardering
aan de andere kant (kijk eens hoe
de **synodalen** met **belangrijke** vra-
gen **omhaan**). **Eerlijk gezegd** lijkt
me dat wat te gemakkelijk. Die
kronkel **zou** zelfs eventueel te wij-
ten kunnen zijn aan de interviewer.
Het geheel was nl. nog al compact
in **elkaar** geschoven zonder duide-
lijke vraag en **antwoord-structuur**.
Ik denk, dat juist in die opmerking
over het rapport 'God met ons' een
belangrijke fingerwijzing ligt om
verder te **komen** met die waarschu-
wing tegen materialisme. Jonkman
attendeert nl. op, **dat dat rapport**
er voor pleit om de **bijbel** altijd te
lezen in het licht van de context.

Op de een of andere manier ziet hij wel wat in die aanpak om een antwoord te vinden op vragen die steeds weer gesteld worden. Wat betekent het evangelie nu precies in deze specifieke context? Dat is een vraag waar juist zendelingen natuurlijk steeds weer voor komen te staan. Zij brengen het evangelie in een heel andere context dan die waarin ze het zelf gehoord hebben. Daarom besteden ze vaak veel aandacht aan de vraag of daarom in een speciale context ook een speciale manier van evangelieverkondiging nodig is. En ook of een heel eigen context invloed heeft op het geloofsleven van de kerk.

Om die reden haak ik ook in op dit element in het interview. Ik denk dat juist de waarschuwing tegen materialisme zo veel meer diepgang en geloofwaardigheid krijgen kan. De vraag naar de context speelt een heel belangrijke rol als het gaat om materialisme en consumentisme. Ds. Jonkman zegt ons de waarheid over ons materialisme. De vraag die dan nog om antwoord roept is deze: Hoe plaatst hij die waarheid in onze actuele Nederlandse context? Juist zijn verwijzing naar het rapport 'God met ons' roep die vraag op.

Materialisme als context

Het is duidelijk, dat wij als vrijgemaakten leven in een context die gestempeld is door rijkdom, overvloed en materialisme. Nederland is een van de rijkste landen van de wereld. Zeker op dit moment wordt vanuit de wijde omgeving gekeken naar de economische prestaties van ons kleine landje. De groei en de welvaart die daar bij horen geven dus heel duidelijk kleur aan de context waarbinnen de kerk hier in Nederland geplaatst is. De vraag waar ik dan mee zit is deze: Moeten wij ons als christen zoveel mogelijk losmaken van die context en is dat eigenlijk wel mogelijk?

Ik denk dat daar juist een wortel ligt van het probleem dat Jonkman aansnijdt. Kun je eigenlijk wel breken met die context? Of heb je die achtergrond gewoon nodig om te

kunnen functioneren? Ik zal proberen dat te verduidelijken aan de hand van de woonsituatie in Nederland. De werkelijkheid van vandaag is, dat veel mensen zich diep in de schulden steken om een huis te kopen. Het gaat daarbij vaak om verplichtingen die je voor de rest van je leven aangaat. Schulden zijn typisch een verschijnsel, dat hoort bij een consumentistische samenleving. Maar voor veel van die mensen is dat geen vrije keus. Ze moeten wel een huis kopen. Consumentisme is als het ware een klimaat waarin zij leven moeten.

Er zijn ook andere voorbeelden. Producten die typisch bij een consumerende samenleving horen zijn mijns inziens bijvoorbeeld de auto en de telefoon. Voor zeer veel christenen is het echt ondenkbaar dat ze niet over die beide dingen kunnen beschikken. Er zijn wel mensen zonder auto. Maar ook in hun leven speelt de auto (van een ander) regelmatig een rol. Denken we die beide dingen systematisch weg, dan vallen er onnoemelijk veel communicatiemogelijkheden uit. Voor veel mensen zou het in feite betekenen, dat ze nooit meer hun familie zien of spreken. Maar ook kerkenraden zouden bv. in de knel komen. De preekvoorziening zou op slag stil vallen.

Misschien zegt iemand nu, dat het vroeger ook kon. Maar toch is dat geen goede tegenwerping. Vroeger was de samenleving minder op die producten gericht. Mensen waren minder mobiel en minder afhankelijk van deze middelen. Maar inmiddels hebben ze zich in het hart van onze samenleving genesteld zodat we er min of meer afhankelijk van geworden zijn. Is het nodig en is het zelfs mogelijk om je daar van los te maken? Iedereen die er over nadenkt, ziet wel in, dat onze samenleving materialistisch geworden is. Maar als je daarmee breekt, plaats je je dan niet buiten die samenleving? Op Kalimantan kun je je onthouden van importgoederen. Maar ik heb niet eens de vrijheid om een hypotheek buiten de deur te houden. Het lijkt wel alsof het gaat om een keus tussen materialis-

tisch of asociaal. Persoonlijk ervaar ik dat als een dilemma, waar ik niet eens vrij in kan kiezen. Nu weet ik ook wel, dat je ook met deze dingen heel verschillend kunt omgaan. Je huis kan je afgod worden. Dan ben je duidelijk verkeerd bezig. Dat zal iedereen beamen. Ook d m is Jonkmans waarschuwing op zijn plaats. Maar kun je in onze Nederlandse maatschappij volstaan met onderhoud en onderdak, zoals Paulus schrijft aan Timoteus (1 Tim. 6:8)?

De vraag die ik dan ook aan Jonkman zou willen voorleggen is deze: U zegt ons de waarheid en goed ook! Maar help ons dan tegelijk wat verder om die waarheid ook concreet te beleven in onze westerse materialistische context. Ik zeg daar nadrukkelijk bij, dat ik daarmee niet zijn waarschuwing krachteloos wil maken (al zou m'n oude mens daar geen been in zien). Integendeel. Ik denk dat Jonkman een zeer kwetsbaar punt in onze kerken heeft aangesneden. En we doen er goed aan daarop onszelf goed te onderzoeken. En er over door te spreken met elkaar. Om dat gesprek effectief te voeren is deze vraag m.i. wel nodig. Het gesprek zal pas echt diepte kunnen krijgen als daarbij ook onze materialistische context serieus uit de verf komt.

Recht doen aan je context

Dat laatste element miste ik eerlijk gezegd een beetje in Jonkmans negatieve oordeel over EO-jongeren. Hij ziet die dagen ook als een uiting van consumentisme. Hij vraagt zich af of de EO zelf wat te bieden heeft. Men presenteert daar immers op wereldse stijl geënte popmuziek met een christelijk sausje. Ik km me dat oordeel voorstellen, als Jonkman zelf verwijst naar "rustige toogdagen met bijbelstudie".

Allereerst vind ik dan toch dat je het beeld vertekent door te suggereren dat de EO niet zelf iets te bieden heeft. Maar daarnaast vraag ik me af, of hier ook een niet een beetje heimwee naar zijn eigen jeugd

M meditatief

DANKBARE-TOEWIJDING

een rol speelt. ik herinner me uit mijn jeugd ook zulke bondsdagen. En ik vond het prachtig om er heen te gaan. Het paste **toen ook** bij ons. Maar ik zie wel in dat onze kinderen wat anders in de wereld **staan**. En dat **kan ik** ze lang niet altijd **kwalijk** nemen. Zij zijn in een heel andere tijd opgegroeid. In een context die nauwelijks meer te vergelijken **is** met die van 30 jaar geleden. Dat **is** toch **een** gegeven dat we ook serieus **moeten nemen**?

Ik constateer dat de EO in haar presentatie heel goed deze generatie weet te bereiken. Dat is op zich al een prestatie van formaat. Als je iets weet van de actuele problemen bij de geloofsoverdracht tussen de generaties moet je dat erkennen. De communicatie komt duidelijk **op gang**. **Dat kun** je bij de aanpak van zulke dagen constateren. Dat betekent dat er een **platform** geschapen is, waarop je verder **kunt** werken.

Maar als je jongeren niet echt weet te **bereiken**, **kun** je er wel mee ophouden. Dat is een conclusie die in diverse **kerken dan ook** getrokken wordt. Maar dan ben ik blij met de zorgvuldige en aanhoudende aandacht die jongeren via de EO krijgen. Ik vind **lang** niet **alles** daarvan even sterk. Maar ik **weet wel**, dat **het** meer is dan een wereldse **aanpak** met een christelijk sausje. In feite gaat het hier om een punt **waar** alle zendelingen **toch** mee te maken krijgen: Hoe bereik ik de mensen zodanig binnen hun eigen **context**, dat ik ruimte heb **om** het evangelie door te geven? En dat is dus de **vraag** die in feite op tafel ligt: Hoe doe je op een serieuze manier recht aan de context bij **het** doorgeven van het evangelie? Juist omdat Jonkman zelf dat onderwerp aansnijdt heb ik de vrijmoedigheid hem die vraag **voor** te leggen. Het scherpe **oog van** een zending kan soms helder **zien waar** het aan schort. En de **doordachte** aanpak van een zending kan ons helpen om ruimte te maken **voor** het evangelie. Wij **zijn** in Nederland ook al lang weer zendingsterrein aan het worden.

En al wat gij doet met woord & werk doet het alles in de naam van de Here Jezus, God, de Vader, dankende door Hem.

Kol. 3,17

Hele leven

Paulus sluit een stukje af. Hij heeft het **nieuwe** leven **willen** beschrijven. Het omgaan met seksualiteit **kwam** ter sprake. De hebzucht kreeg aandacht. Vuile praat, leugens en bedrog wees hij af **als** behorend tot het verleden.

Het leven van christenen moet **ge**kenmerkt worden door andere dingen. Paulus pleit **voor** medelijden, geduld en liefde, vrede en dankbaarheid. Dat zijn de **vruchten** van christelijke vernieuwing.

Het gaat over het leven thuis en over het samenleven in de gemeente. Logisch, het leven is één.

Afsluitend zegt hij: doet **alles** in de naam van de Here Jezus. En alsof 't nog niet duidelijk genoeg is: al wat u doet met woord of **werk**.

Niets is dus uitgezonderd.

De rode draad van het **geloof is** door God **ingeweven** in ons **bestaan**.

In **héél** ons bestaan.

Vanuit Christus

Mensen die nog maar **kort** christen zijn zal het verhaal over de verandering sterk aanspreken. Ze herinneren zich **hun verleden** nog maar al te **goed en** de overgang naar het nieuwe leven. Voor andere christe-

nen, die van huis uit gelovig **zijn**, is het **in** wezen niet **anders**. Gods ingrijpen in hun leven **s** niet minder. De doop markeert de vernieuwing: met de Here Jezus **ben** je opgestaan tot een nieuw leven. De verbondenheid aan **Hem** is alles bepalend. Het kwaad kan niet **meer** de **baas zijn**. Want de van God gegeven Messias is de Redder **van** je **leven** – Jezus is **zijn** naam – **en** heeft de zeggenschap in je leven – Hij is de Heer.

'...doet het **alles** in de naam van de Here Jezus...'

Leef vanuit Hem en zijn werk.

Dat is echt leven.

Dank

Bij christen-zijn hoort **dankbaar**heid. God leert je met andere ogen **kijken**, op een andere manier de dingen beleven. Hij **'dwingt'** ons **om aan** Hem te denken. Zo groeit de dankbaarheid.

Dat vraagt om woorden, dankwoorden. De dankbaarheid **wil** **uitge**sproken worden.

Hij, die **onze** Vader is door Christus, mag het van ons horen. Hij heeft er recht op. **Ook** oor voor, trouwens.

En, heel mooi: we danken niet meer in de eerste plaats voor wat we krijgen maar voor wat we zijn. Mogen zijn: kinderen van God, geboren uit de liefde van de Vader, die **zijn Zoon** gegeven heeft (vgl. 1 Joh. 3,1).

Het geheim van heel ons leven.

Bron van **eindeloze** blijdschap

Oorzaak **van** dankbare toewijding.

W wandelen met God

Wandelen met God, dat is een mooie uitdrukking. Ze is bekend uit de bijbel. Ze heeft een eigenaardige **kleur** in ons spraakgebruik. Wandelen, dat doe je **zachtjes** aan, zonder **veel** doel. Daar loopt **geen** juffrouw bij van **één-twee-in-de-maat-anders-wordt-de-juffrouw-kwáád**. Wandelen is **tijdverdrijf**, ontspannend, goed voor herstellen-**de** patienten. Die beginnen er mee, als ze een poos in bed gelegen hebben. Want met wandelen mag je altijd ophouden, als je niet meer verder kunt of gewoon niet meer verder wilt. Je gaat helemaal af **op** je eigen gevoel. Wandelen dat is iets voor een mooie dag met de **zon** in diepe kleuren ondergaand aan het stille strand...

Wandelen met God

Wandelen met God is wat anders. Niet dat het direct zoiets als **marcheren is, maar het is** wel iets dat begint bij een **vast uitgangspunt, een basis**, die vast ligt en **waar** je altijd op **terug** kunt vallen. Het is **ook** iets met een **doel**, dat **weliswaar** pas achter **de horizon** ligt, en dus buiten beeld, **maar** waarvan je toch heel goed weet dat het er is. Dat weet je zelfs nog zekerder dan dat je weet hebt van dingen die je vlak **bij** je ziet. Wandelen met **God** is **ook** niet alleen maar voor herstellende patienten in het park. Het zijn geen doelloze kringen waarmee je kunt ophouden wanneer je maar wilt. Integendeel, het gaat juist door bij vermoeidheid. En ook als het stormt en regent en de wind **m** te **keer** gaat, dat alles los komt te zitten dat vast moest zijn, ja dan komt het er juist op aan, dat de wandeling met God niet stukt. In de **ontreddering moet** je juist nog

wandelen met **God**. Dan moet je de verre verten in het oog houden, achter de **horizon**, hoe paradoxaal dat **ook klinkt**. Want hoe **kun** je nu 'zien' wat achter de horizon ligt? Wandelen **met** God is de tegenstelling van de wegdromerij **in de vage** mystiek. Het is niet getypeerd **met** blind vertrouwen. Er komt een hele hoeveelheid kennis bij te pas en deskundigheid. Met name deskundigheid in het lezen van de kaart. Het is de kaart van **God, waarop** de details van vandaag en morgen niet **staan** uitgetekend, maar wel het eindpunt: het herstel van **alles** en iedereen, tenminste van allen die deze kaart hebben gebruikt. Onder **weg** gaat er veel kapot. **Aftakeling** wordt niet gestuit. Er leeft geen mens meer van 1800. Blindgeboren **ogen** worden niet herschapen. Ja, eens is dat gebeurd, door Jezus, tweeduizend jaar geleden zowat. **Maar** dat is **nooit** herhaald, en **daar** moet je ook maar niet op rekenen tijdens deze 'wandeling'. Iemand zei me eens: die genezing van de **blindgeborene** is het grootste wonder dat er **ooit** is gebeurd, een scheppingswonder in het kwadraat. Want behalve dat er ontbrekende **cellen en** organismen moesten worden **aangemaakt**, moest er **ook** nog **een** heel visueel geheugen worden 'gemonteerd'. Anders **was** de blindgeborene acuut in de **totale ontreddering** terecht gekomen. Dat **dubbele** wonder is dus toen gebeurd. Ik geloof dat. **Maar** later **nooit** meer herhaald. **Ik heb er** nooit van **gehoord**. En in de medische literatuur is zoiets onbekend. Wie blind is moet er mee leren leven. En wie een been kwijt raakt, zal er niet om bidden dat het weer aan groeit. Doof geboren **oren gaan** niet opeens tijdens de wandeling met

God open. En als je **kind** kanker krijgt, **dan** zal het sterven. De kleine profeet Pieter is gestorven. Het boekje dat **zijn moeder** schreef is in deze **kolommen genoemd**. **Ik heb ook al eens een** ander boek **genoemd** met die navrante titel: Het refrein is Hein. Dat refrein is er ook op de weg van de wandeling met God. Er is nog geen medische **wetenschap** die de dood heeft overwonnen.

Wat doet Gods almacht?

Gods almacht laat dat niet **gebeuren**. En er gebeurt **zoveel** niet. God **blaast** het verdriet en de rouw en de pijn en de aftakelingen **de** ziektes en de gebreken en de handicaps en de moorden en de **verkrachtingen** en de honger en **de oorlogen** en **de** overstromingen en de genocide en het onrecht niet weg als **pluisjes** in de **wind**. En dus komt de vraag op: als God almachtig is, waarom laat Hij dat dan geworden? En als dat **allemaal maar** door gaat en nooit verandert, is God dan wel almachtig? **En als dan iemand zegt**, dat God **niet** almachtig is, wat moeten we dan met dat wonder van de genezing van de **blindgeborene**? Hoe almachtig is **God** dan, op welke **manier**?

Eens op een dag...

Eén keer zal het **gebeuren**, eens op een dag...! De laatste, en **meteen** de eerste van de nieuwe tijd. **Eén** keer en dan hoeft het ook nooit weer. **Dan** is het in **één keer** afdoende. Geen **rouw**, geen tranen **meer**, geen dood, noch **geween**. Dat is **alles**. Maar dat is dan **ook** werkelijk alles. Dat is het doel. Dat **staat op de kaart**, die ons wordt **verstrekt**. De

wandeling met God heeft deze overtuiging als uitgangspunt, deze sterke overtuiging. En daardoor wordt de richting bepaald. Het lijkt erop alsof God zijn almacht niet gebruikt. Eens deed Hij het wel. Hij liet het doen: een dochtertje van Jairus is het leven weer in gesprongen, een **blindgeborene** kon weer zien, zonder op slag de mist in te gaan van de indrukken die hij in **één kerker** moest **verwerken**; een **dove** ging **weer** horen zonder op slag gek te **worden** van al het geluid dat door zijn oren dreunde, **Lazarus** is opgewekt nadat de **ontbinding** hem al **drie** dagen lang had **aangetast**. Het is **on-gelofelijk**!

Nu

En daarom is er wandeling met God mogelijk toch, met open ogen, dwars door de woestijn, het is stevigheid en uitzicht, goed nadenken, je **verstandgebruiken**, een wandeling door weer en **wind**, met een God die het lijden kent en de **tranen** verzamelt en de **rouw** proeft en de moeite weegt bij de aftakeling, en de smart om je **kind** te Wen lijden en wegteren, en je geliefde niet te **zien** ontsnappen aan het **moeras**. Waarom stuit Hij het niet in **zijn** almacht? Ik weet het niet. Wie heeft er **geen** moeite **mee**? Hij doet dat niet. Dat is duidelijk. Hij heeft het **Jezus laten doen**, een paar doorslaggevende bewijzen. En daar moeten **we** genoeg aan hebben tijdens onze wandeling met Hem. Meer **krijgen** we kennelijk niet. Wil Hij ons op de proef **stellen** of we de wandeling **volhouden**, hand in zijn hand, op **weg** naar **die** dag, de laatste, de eerste **van** de eeuwigheid? Wil **Hij** misschien **zien**, dat **we** onze ogen toch **gebruiken** om de kaart te lezen, en ons verstand **gebruiken** om het eindpunt achter de horizon **te** overwegen, **ons** gevoel laten spreken, als wij **de** wonderen uit het verleden vast **houden**? Is het een kwestie **van** geloof? Méér 'zien' dan er te zien is **dan** de **horizon** van de donkere luchten en zwarte silhouetten?

Voorbeelden die ons wat moeten doen

Eens was er **een** mens, die zijn zoon verloor aan zijn zoon, de één sloeg de **ander** dood. Toen verloor hij er op **één** dag twee. En wat hem toen overkwam en **wat** hij daarbij gevoeld heeft kon hij met niemand delen, omdat er niemand was **die** daar **enige** ervaring van had. Ja zijn eigen vrouw, maar was in **deze** smarten ook al net zo onervaren als hij. **Toen** hebben ze gewandeld met God. En ze hebben hun troost alleen maar **kunnen** vinden in de dag die komen zou. En wisten zij veel, wanneer? En heel hun **lange** leven is er het knagende verdriet **geweest** in het **leven** van die eerste **mensen**. Er is **geen** mensenleven ooit geweest zonder dit verdriet, zonder deze vragen rond de **almacht** Gods. Abraham heeft gewandeld met God en wie heeft doorstaan wat hij **heeft doorstaan** op de wandeling naar de **plek** die God hem **wijzen** zou, **met** naast zich de vrolijk **vragende** Izak: hier is het hout en daar is het vuur, maar waar is het lam? Dat is **hem** toch door de ziel gegaan, **die** oude Abraham! En God liet het zo. En Jeremia heeft gewandeld met **zijn** God en het brandde in hem **en kookte** en vond voor **zo**-veel tranen geen uitweg **meer**. En al die mensen die genoemd worden in **Hebreeën** 11: geslagen, bespot, gevangen, gemarteld, gestenigd, **doormidden gezaagd**, **vermoord** met het **zwaard**, **opgejaagd** in schapevachten en **geitevellen**, rondgedoeld door woestijnen, verscholen in spelonken, gevlucht in **grotten** en in de holen **der aarde** (11:37v).

Roepen

O God geef ons vertrouwen op U onderweg, **ook** als u **kennelijk** de zaken niet nu al recht zet en herstelt, als u leed leed laat zijn en verdriet verdriet, onmacht onmacht en ziekte ziekte. Als het erop lijkt, dat er niets gebeurt, laat dan **komen** die dag, en laat er om gebeden worden, geroepen, **vanuit** de nood die we al-

len zouden moeten voelen, als een volk lijdt in de vreemde, en als een mens lijdt **voor** onze ogen. **Roepen** om die **ene** keer dat u het allemaal zult doen. Roepen om die Laatste dag vanuit de angst en pijn. Roepen we wel **genoeg**? Roepen we wel **genoeg**?

*Laat nu in angst en pijn
Meester, mij niet alken...
Wien heb ik buiten U?
Immers, niet één?*

*'t Liefste dat Jeugd gewon
Naam6 ge mij, liefde en eer.
'k Zweeg. Dat de dienaar nier
Twist' met den Heer*

*Vordert Gij alles nu?
'k Zwijg. Want ook dit is recht
Zijt Gij de Meester niet?
En ik de Knecht?*

*Maar blijf bij mij, blijf bij mij,
Blijf bij mij, o mijn God!
Maak niet Uw woord te schand,
Maak niet uw trouw ten spot!*

*Hoort... om mijn eenzaamheid
Hoont het gemeen...
Laat mij, in angst en pijn,
Meester, niet gansch alleen!*

Geerten Gossaert

*Wegens vakantie zal
De Reformatie
volgende week
niet verschijnen.
Nummer 42 zal
D.V. verschijnen
op 9 augustus 1997.*

Achtergronden

A. Vanuit de Bijbel bezien

Het kan weer en het mag weer, religiositeit. Het aanbod is tegenwoordig zelfs overweldigend. Iedereen maakt zijn eigen selectie en stelt zijn eigen pakketje godsdienst samen. Een van de religieuze verschijnselen die mensen trekt, is de wereld van de wonderen en de bijzondere genezingen. Ook in het evangelisatiewerk loop je daar tegen aan. Niet alleen kom je mensen tegen die er mee dwepen, je komt ook mensen tegen die er naar vragen en ermee worstelen. Hoe zit dat nu met die gebedsgenezingen en waarom geneest God mij niet? Bid ik soms te weinig? Geloof ik niet goed genoeg?

Wie op vakantie naar de Pyreneeën gaat, loopt kans in Lourdes terecht te komen. Een indrukwekkend centrum, bekend om de vele genezingen en wonderen in de loop der jaren. Wie weleens op de Nederlandse zender naar de E.O. kijkt, komt ook wonderlijke dingen tegen. Stuiptrekkende mensen tijdens een soort gebedsdienst van de profetes Yomanda. Mensen die in schaterlachen uitbarsten, over de vloer van de gebedshal kronkelen, mensen in trance, in extase, in vervoeringen buiten zichzelf. Dezelfde spectaculaire verschijnselen doen zich voor bij de zgn. Toronto-blessing. Weer zo'n typisch Amerikaans – in dit geval Canadees – verschijnsel. Tenslotte zijn ook de Amerikaanse televisiedominees in het nieuws geweest: 'Geloof in God, bidt en u zult genezen worden van alle mogelijke kwalen'.

Vier voorbeelden van spectaculaire gebeurtenissen, waar wonderlijke genezingen plaatsvinden. Wat moeten we ermee? Let wel: ik bespreek hier geen stromingen of de bedoeling van personen, maar een onderwerp: gebedsgenezing. Tegen de achtergrond van de bijbel. Dat laatste, daar scharen we ons allemaal achter, zowel gebedsgenezers als christenen die daar minder nadruk op leggen. We doen dat in de overtuiging dat de bijbel Gods Woord is. Hier vallen dus niet de grootste beslissingen en verschillen. Maar wel is het een actueel onderwerp, waar men mij vaak naar vraagt en waar veel vragen over leven. Belangrijkste vraag: heeft God beloofd dat ieder die sterk genoeg bidt – genezen zal worden? Mag je verwachten dat je een keer heel wordt als je maar sterk genoeg gelooft en bidt? Heeft God daar een garantie voor gegeven?

1. Eerst gaan we bezien hoe Jezus sprak en handelde in verband met deze vraag. Tijdens het leven van Jezus gebeurden er toch ook allerlei genezingen. Dat is dan toch een heel normaal verschijnsel in Christelijke kring? Blijkbaar is het heel gewoon dat er spectaculaire genezingen plaatsvinden als je maar goed genoeg bidt.

Ja, en toch past hier een kanttekening bij. Inderdaad gebeurden er tijdens het leven van Jezus spectaculaire genezingen. Maar daar kunnen we geen verrekende conclusies aan verbinden. Want die hadden een bepaalde functie. Op zoek naar die functie komen we bij Mattheus 9 : 27-30 en Marcus 5 : 42) terecht. In Marcus 7 : 31-37 lezen we bij een wonder, dat Jezus zuchtte. Dat duidt hier op een verdrietig zuchten. Alsof Jezus dit wonder deed met verdriet. Terwijl de doofstomme, die nu genezen is, het blij rondvertelt en de mensen buiten zichzelf zijn van verbazing, is Jezus verdrietig! Waarom? Telkens lees je dat Jezus hen die Hij geneest, verbiedt om het bekend te maken. Waarom?

Vroeger hadden de genezingen door Jezus een heel duidelijke (en tijdelijke!) functie. Een functie van een teken dat Hij terecht claimde de Verlosser te zijn. Hij liet dat niet alleen door Zijn woorden zien, maar bevestigde dat door Zijn daden. Die bewijzen dat Hij meer dan een gewoon mens is. Hij gebruikte niet alleen grote woorden en hoge pretenties, maar maakte ook waar dat Hij over goddelijke kracht beschikte, door wonderen, genezingen en het opwekken van doden.

Waarom moesten ze daarover zwijgen? Omdat Jezus niet wilde dat mensen Hem volgden **vanwege** het **spectakel**, maar **vanwege** zijn woorden! Die spectaculaire genezingen waren geen doel in zichzelf, maar stonden in dienst **van Jezus'** prediking en Zijn presentatie als Verlosser. Waarom **was** Jezus verdrietig? Omdat Jezus wel aandacht en verbazing vond voor Zijn wonderen, maar niet voor zijn woorden. Wat heeft Hij aan het openen **van** oren die toch niet willen **luisteren**? Jezus' optreden is erop gericht **dat** mensen geloof **gaan** hechten aan Zijn woorden, daar ligt zijn prioriteit. Die wonderen dienen als legitimatie, als **een bevestiging**. **Het gaat Jezus** vooral om die geestelijke **gezondheid van** de mensen. Hij is **geen** goochelaar, maar iemand die de blijde boodschap brengt. Daarom maant Hij velen die beter weten tot zwijgen.

Lucas 5 : 17-26: Wat is **makkelijker**; te zeggen; Uw zonden zijn u vergeven, of te zeggen; sta op en wandel? Het eerste is natuurlijk makkelijker gezegd. Maar, omdat het tweede moeilijker lijkt, zal ik laten zien **dat** ik dat **tweede** kan. En **als ik** het tweede **kan**, waarom zou ik het eerste dan niet kunnen? Een duidelijk voorbeeld dat Jezus' wonderen in dienst staan van **Zijn** boodschap. Dat **spectakel** is niet zo **belangrijk**; **niet** meer dan een incidenteel bewijs bij Christus' **centrale boodschap**. In dat kader staan **zijn** wonderen en genezingen, zogauw **men** op dat punt meer verwacht, **ontvlucht** Hij de menigte.

Heel expliciet staat dit **in** het slot van Johannes: Johannes **20 : 30,31**. Deze **wonderen** zijn gebeurd, opdat Gij gelooft dat Jezus de **Christus** is, de Zoon van de levende God. Dat betekent dus dat die wonderen geen doel in zichzelf waren, **maar een** ondergeschikte functie hadden. Jezus had alle mensen in één klap kunnen genezen. Maar Hij doet dat niet, **omdat** het Hem vooral **gaat** om de geestelijke gezondheid van

de mensen. "Het is beter om met één oog door het leven **te** gaan, dan met twee ogen verloren te gaan" – **maakte** Hij Zijn leerlingen eens duidelijk. Nu Jezus gestorven is en de bijbel in deze vorm tot **stand** gekomen is, zijn deze **spectaculaire** dingen als bewijs niet **meer** nodig. Jezus' dood en opstanding was het definitieve bewijs. Wat zouden we nog **meer** voor bewijs nodig hebben? Iemand **die** uit de dood opstaat en **weer** levend wordt? De bijbel geeft ons voldoende houvast om behouden te worden. Daarom zijn wonderbaarlijke genezingen niet zo belangrijk **meer**. Het bewijs van Jezus' afkomst is definitief geleverd.

2. **Terug naar** de hamvraag. En dan **gaan we** naar de woorden van de apostelen kijken. Beloofd God ergens in de bijbel: bid **w** in alle gevallen **zul** je genezen **worden**? Uit het leven en spreken van Jezus kun je dat niet opmaken, dat hebben we net besproken, Jezus' genezingen **zijn** geen **argument**, omdat die incidenteel in **een** bepaalde afgesloten periode met een speciaal doel gebeurd zijn. Maar verder?

Ja, Jacobus 5 : 14 en 15 hoor ik iemand zeggen. Jacobus 5 : 13-17 brengt ons bij een technische kwestie, een **vertaalkwestie**, een duik in de keuken van de **theoloog**. Deze tekst is de belangrijkste in de overtuiging van gebedsgenezers, maar ook een belangrijk tekst achter het **R.K.** sacrament van het Oliesel. Allereerst vers 15; 'het gelovig gebed zal de lijder gezond **maken**', staat in deze vertaling. In vrijwel alle andere vertalingen, waaronder de **Wilibrord** en de **Canisius-vertaling** staat; 'het gelovig **gebed** zal de lijder behouden'. **Redden**-staater eigenlijk in de grondtekst. Dat is al heel wat anders dan gezond maken. Redden is veel ruimer, verlossen, in geestelijke zin. **Vers 15** betekent dus dat God ons **wil** verlossen als wij daarom bidden. Maar vers 14 **dan**, 'Is er iemand bij u **ziek**, laat **hij** dan de oudsten bij zich roepen' enz. **Ook** dit woord 'ziek' is te be-

perkt vertaald. Het **kan** weleens **ziek** betekenen. Maar in de meeste plaatsen waar dit **woord** voorkomt is het onmogelijk om met ziek te vertalen. bv. Romeinen 14 : 1: Aanvaard de zwakke in het geloof, en zo kan **ik** u nog zeker 15 voorbeelden noemen waarin ditzelfde Griekse woord in het Nederlands vertaald **wordt** met zwak **in** Mt geloof. **Zwak**, **niet** lichamelijk, maar in **geestelijk opzicht**. Dan komt het er **allemaal** anders uit te zien. Is **ie** mand bij u zwak **op** het punt van **het** geloof, laat **hij** dan de oudsten roepen die een gebed uitspreken en hem met olie zalven in de **naam** des Heren.

Wat betekent dat laatste dan? Die zalving met olie? is dat **geen** procedure om iemand te genezen? **M**-ving werd wel gebruikt om wonden te verbinden en te **verzachten**, (bv. Lucas 10 : 34). **Een** mengsel van olie en wijn werd gebruikt als desinfecterend middel in **een** open **wond**. **Maar** dan is het nog geen geneesmiddel, maar een desinfecterend of verzachtend middel. Zalving wordt hooguit gebruikt om wonden te verzachten, is geen procedure waarbij bv. een gebroken been hersteld kan worden. Wordt het hier **misschien** genoemd als **zo'n** verzachtend middel? Dat zou kunnen, maar er **is ook** een andere **mogelijkheid**. Zalving met olie is vaak een symbool hiervan dat de Heilige Geest over iemand uitgestort wordt. We kennen de **koningen** David, Saul die met **olie** gezalfd werden en zo de Geest kregen die hen **toerustte** tot hun ambt. **Een** goed **voorbeeld** en goede parallel met onze tekst is Jesaja 61 : 1,2. De treurende worden getroost met **vreugdeolie**, symbool van – inderdaad – een geestelijke zaak.

Zo kunnen alle onderdelen van deze **tekst** op hun plaats vallen als **puzzelstukjes** in een geestelijke **zaak**. Hier gaat **het dan** om iemand die treurt en die het geestelijk **moeilijk** en **zwaar** heeft. Hij kan er geestelijk zo aan toe zijn dat **hij** nauwe-

lijks in **staat** is **persoonlijk** een gebed uit te spreken. Daarom wordt hem **aangeraden** de **oudsten** te roepen, opdat die voor Hem tot God bidden **en** hem bemoedigen en bidden om de Heilige **Geest**. Want wat doet de Heilige Geest? Geloven **kan** ontzettend **moelijk** zijn, in de Heilige Geest **hebben** we **dan** iemand die helpt en kracht geeft om te geloven.

Bij deze uitleg is er ook **geen** botsing met onze **persoonlijke** ervaringen en de feiten. Want niet iedereen die bidt, wordt genezen. Daar **moet** elke **traditionele** uitleg wel op vastlopen. En **als** hier een **stellige** belofte **gedaan zou** worden, zou dat botsen met de feiten en allerlei psychische consequenties kunnen hebben. Sterker nog, voor **geestelijke** problemen zorgen. Zoals twijfel aan de **echtheid** van het **geloof**, van het gebed of **van** Gods beloften als er niets verandert. Het uitgangspunt dat God een stellige **garantie** geeft, is dus zeer onbarmhartig als blijkt dat mensen niet **genezen worden**¹. **Want** blijkbaar hebben ze niet goed genoeg gebeden en **geloofd** – en dat is een harde consequentie. Zou Paulus niet **goed** genoeg gebeden hebben? De dichter van Psalm 89? Het gevolg **kan** zijn dat **mensen** niet **alleen** depressief **worden**, maar **ook** God en godsdienst vaarwel zeggen. Terwijl de genezingen in Jezus' tijd juist bedoeld waren om geloof te bevorderen. Het **zou** erg raar zijn als de genezingen van Jezus bedoeld zijn om het geloof van zijn **volgelingen** te versterken, en als het er later toe zou leiden dat het geloof er door wordt geknakt en belemmerd. We hebben bijbelse voorbeelden van **mensen** die niet **krijgen** wat ze in **gebed van** God **vroegen**. 2 Cor. 12 : 7-9 is een sterk voorbeeld van een ziekte waar Paulus veel voor bad, **maar** die toch niet weggenomen werd. Er staan meer voorbeelden in de bijbel van gebeden die niet verhoord worden. Ik geloof niet dat de bijbel een stellige garantie geeft, dat als je maar

goed genoeg bidt, dat **dan alles** opgelost wordt². Soms lijkt het **meer** alsof God **zegt**: 'I never promised you a rose garden, there's gonna be a little rain sometimes, along with the sunshine'. Als God terugkomt is dat volmaakte geluk er wel, en nu al in de regel een begin, maar er zijn vele **uitzonderingen** omdat we nog in een (door de gevolgen van de zondeval) gebroken wereld leven.

B. Vanuit de feiten van vandaag

Genezingen stonden toen in dienst van Jezus' prediking **en** zijn nu dus in die functie niet meer nodig. Maar hoe komt het dan dat die wonderlijke **genezingen** nog wel gebeuren? Zou **God** dat dan toch ook voor de dag **van** vandaag bedoeld hebben? Blijkt dat niet uit de feiten? Het gebeurt **toch** dat **mensen door gebed genezen worden**?!

1. Voor een deel is er sprake van fantasie, **en van vroom bedrog**. James Randi, een goochelaar heeft een boek geschreven waarin hij al die **gebedsdiensten** van Amerikaanse televisiedominees **analyseerde**, met de **titel** 'The faith healers'. Hij kwam tot de conclusie dat er veel **trucs gebruikt worden**. Peter Poppoff heeft een minuscuul draadloos ontvangertje in zijn oor, en vanachter het toneel vertelt zijn vrouw in de microfoon wat de gelovige mankeert. Om lammen te genezen worden mensen **vantevoren** in rolstoelen **gezet**, om blinden te genezen wordt onder meer de volgende truc gebruikt; de **zaalmicrofoon** werkt zeer gericht zodat alleen datgene wordt versterkt wat vlakbij de microfoon wordt **gezegd**. De genezer vraagt met de microfoon hoeveel vingers hij opsteekt, en terwijl hij de **microfoon naar** de mond van de hoopvolle blinde brengt, **noemt** hij zacht het aantal. De gelovige zegt hem onwillekeurig na. Op geen enkel **verzoek** om **inlichtingen**, om een enkele naam van iemand die dankzij de genezer **was** hersteld,

kwam antwoord. Dat viel hem ook op in Lourdes. Een voorbeeld. Een 22-jarige Italiaan, Vittorio Micheli, leed aan botkanker waardoor zijn heup geheel was vernietigd. Het ziekenhuis kon niets voor hem doen, en op 24 mei 1963 ging Micheli naar Lourdes. Hij voelde zich plotseling heel **warm** worden en wist dat hij genezen was. **Binnen** een maand was zijn heup weer zo **aangegroeid** dat hij redelijk **kon** lopen. **Röntgenopnames** bevestigden een volledig herstel van het gewricht. **Michelli** looft nog steeds en op 26 mei 1976 kreeg zijn **genezing** de status van een officieel **wonder, nummer 63**. **Randi** kreeg geen antwoord op een verzoek om behoorlijke afdrukken van röntgenfoto's. **Ook** medische deskundigen uitten nogal wat **kritiek** op de **gang** van zaken in het ziekenhuis – data konden onmogelijk kloppen en de **behandeling** is raadselachtig. Randi ging aan de slag met een groot medisch computerbestand en **vroeg** alle gevallen op **waarin sprake** was van spontaan herstel. Toen bleek dat **in 1978** precies zo'n herstel was beschreven in een Scandinavisch tijdschrift. **Alleen** kwam Lourdes er **niet** aan te pas. Nader **onderzoek** bracht nog een dozijn artikelen aan het licht; herstel van botweefsel zonder ingrepen van buitenaf. Ook in verband met **Yomanda** las ik dat iemand op verschillende bijeenkomsten dezelfde verlamde **man** uit een rolstoel zag opstaan. De twee bekendste voorbeelden die zij als bewijs **aanvoert**, zijn ontzenuwd. Een jongen **zou** genezen **zijn** van een hersentumor die nooit is **aangehouden**. En zo zijn er nog 4 **voorbeelden** ontzenuwd. Soms word je voor de gek gehouden. Met **nadruk** zeg ik erbij dat dit soms zo is, dat dit voor een deel van de wonderlijke genezingen een verklaring biedt, maar zeker niet voor allemaal. Zelfs **inhoeverre** en op wat voor schaal er sprake is van **bedrog**, **onttrekt** zich aan onze **waarneming**. Dus verklaar niet alles voor bedrog. 2. Want bij een ander deel **kun** je er

vaak niet onderuit dat dat echt gebeurde wonderen **zijn**. Niet alles kan bedrog zijn en veel oprechte christenen worden genezen **en** ik geloof niet dat ai die mensen **ons** voor het lapje houden. Een deel zal echt zijn.

Maar, is de vraag die ik dan aan **dé**-ze mensen wou **willen** stellen; door wie ben je nu genezen? Want je gaat er heel makkelijk vanuit dat je door God genezen bent. Maar God geeft nergens in de bijbel deze garantie. Nergens zegt God; ais je bidt **en** je wordt op **een** spectaculaire manier genezen, dan is dat door Mij **gebeurd**. Zoals we in het eerste deel gezien hebben; nergens krijgen wij die garantie van God. Het **zou** kunnen, maar **we** krijgen geen keiharde garantie dat het van God komt, we weten het niet. Wat we daarnaast wel **weten**, is dat **ook** de duivel **spectaculaire** tekenen, wonderen en genezingen kan verrichten. Ik kan u dan wijzen op Mattheus 24 : 24, Openbaring 13 : 1-44 en 2 Thessalonicenzen 2 : 9-12. De duivel doet dingen die heel erg lijken op wat Jezus doet. Jezus waarschuwt ook voor valse **christussen**, d.w.z. mensen die zich **voordoen** als Christus. In hun optreden lijkt het net alsof je met Jezus te **doen** hebt. En bijna de hele wereld zal achter hen aanlopen en zich verbazen over het **spectakel**. Ah dit soort dingen gebeuren, moet daar wel een god aan het werk zijn, **denken** ze. Maar Jezus waarschuwt. Ook de duivel zal de wereld verbijsterd doen staan. **Nadrukkelijk** worden we hiervoor gewaarschuwd. Dat betekent dat we uit **de** feiten niet op kunnen maken of hier nu God of de duivel aan het **werk** is. **God** geeft die garantie niet, en als er toch gekke dingen gebeuren, dan weten we niet waar we aan toe zijn. En **&t** is **een** onzekerheid die mij noopt tot grote voorzichtigheid. Hoe **wanhopig** ik ook ben, ik zou mij daar **nooit** aan **wagen**, **omdat ik niet weet wat voor machten** aan het werk zijn.

Maar, al die mensen getuigen toch van geloof en **vertrouwen** op God.

Die genezingen hebben toch alleen **maar** een positief effect? Oh ja?

Laat ik u **dan** een citaat **doorgeven** van iemand die er andere **ervaringen** **mee** heeft. '**Vanaf** het moment dat ik op **een** behandeltafel lag, had ik het gevoel dat hogere krachten aan het werk gingen. Het was alsof mijn hoofd in tweeën werd **gespleten**. Ik raakte in paniek en begon te bidden. De krachten **leken** mij vanaf dat moment met rust te maken'. Meestal **hoor** je alleen de spectaculaire genezingen, maar wie verder **kijkt**, **komt ook** verontrustende geluiden tegen.

3. Dus, de verschijnselen **kunnen** verschillende **oorzaken** hebben. 1. Een psychische of andere verklaarbare oorzaak 2. **Een** genezing door God. 3. **Een** genezing door de duivel. Toetsing aan de bijbel moet uitmaken **welke** van de drie mogelijkheden zich **voordoet**.

Op grond van het **eerste** deel **kunnen** we constateren dat wonderen en tekenen alleen **waarde** hebben als ze naar **Christus** wijzen en **toeleiden**. En dus **moeten we** zeer voorzichtig zijn met **allerlei** genezingen die naar **mén**sen toeleiden. Zoals Yomanda zelf in het middelpunt komt te **staan** tijdens haar gebedsdiensten. Of charismatische leiders, **wanneer** zij hun eigen eer en persoon in het middelpunt stellen. Een persbericht van de Evangelische **Alliantie** meldde dat 'na 300 dagen aan de **Toronto**-zegen te zijn **blootgesteld**, de schaduw van **John Arnott** al voldoende moet **zijn** voor het overbrengen van de vonk'. Hoe bestaat het dat de leider van **een** conferentie tot de Geest bidt en zegt 'Heilige Geest, ik maak U nu vrij?' Waar komt die volmacht over de Heilige Geest vandaan?

Bij de gebedsdiensten van Yomanda en de zgn. **Toronto**-zegen vinden ook **allerlei** verschijnselen plaats die niet sporen met de verschijnselen die de bijbel beschrijft. Er zijn **regelmatig** denderende lachsalvo's die de verkondiging van

een bijbelse boodschap doorkruisen. Verscheidene mensen in de zaal verloren de controle over hun lichaam en sprongen, klaptten en bewogen hun ledematen met onvoorstelbaar sneile bewegingen. **Vallen**, schudden, lachen en huilen. Er zijn **zelfs** voorbeelden van **knorren** en kraaien. (De **reactie** van **een** ongelovige was niet zo vreemd: "Ziet u wel, geloven **maakt mensen gek**. **Kijk** ze eens **kruipen** als handen op handen **w** voeten. **Dan** wordt ik **liever** dronken van een biertje"). Deze verschijnselen vind je in de bijbel niet ais de Geest **aan** het **werk gaat** en mensen bezielt. Ze veranderen, maar blijven wel letterlijk en figuurlijk met beide h e n op de **grond** staan. De christenen waar de bijbel over vertelt, veranderen ook niet in **één** donderslag bij heldere hemel. Het bijbelse **groeimodel** is anders; geestelijke **vooruitgang** is een proces vergelijkbaar met volwassen worden.

4. Uitwerking⁴. Laat ik nog enkele citaten doorgeven van mensen uit dezelfde kringen als waar de **zgn. Toronto-blessing** en **bijeenkomsten** gehouden worden. 'Dat mensen zo diep van de sokken gaan, over de grond rollen en hysterisch lachen – dat herken ik niet meer in het bijbelse patroon van **ervaringen**. Bovendien is er soms een ontluistering van mensen. Er waren mensen die spastisch gedrag vertonen en waar hartelijk **om** gelachen werd '.

Door de **Toronto-blessing** is grote verdeeldheid ontstaan in de **kringen** waarin het **gepractiseerd** wordt. Daar zijn **zelfs** gemeenten door gescheurd. **Eén** van de voor mannen van het eerste **uur**, **John Wimber**, heeft zich inmiddels ervan **gedistancieerd**.

Er is **zelfs** een werkgroep opgericht met de alarmkreet: 'Terug **naar** de bijbel'. Ik laat **R. van der Kaats** uit die **werkgroep** aan het woord: 'We hebben de uitingen **aan** de Bijbel **getoetst**. Op grond **daarvan** durven we te zeggen: dit is niet uit G d '. Hij wil ook nog niet zover gaan om

het satanisch te noemen, daarvoor wil hij eerst meer onderzoek doen. De zeer bekende professor Ouwe-neel durft **extreme** vormen wel sata-nisch te noemen. Hij voegt **daaraan toe**: 'Ik heb aan dozijnen pinkster-mensen in m'n leven al uitgelegd wat de Schrift naar mijn beschei-den mening **over** tongentaal leert; **maar** als ik ze dan al hun mijns in-ziens onjuiste argumenten uit han-den had **geslagen**, was het even stil en riep de **ander** steevast uit: 'Ja, maar het is zo'n **héérlijke** gave, dus die **moét** wel goed zijn!' – of woor-den van **gelijke strekking**. Tja dan ben ik uitgepraat. Waar het **Woord** niet langer de scheidsrechter is, **maar** de **persoonlijke** ervaring, daar gaan **we** de mist in'. ik heb het nu niet over **tongentaal**, maar over ge-bedsgenezing. En daar zou ik toch **precies** hetzelfde willen zeggen: Waar Gods Woord **niet** langer de scheidsrechter is, **maar** de **persoon-lijke** ervaring, daar gaan we de mist in! Zolang je niet weet wat er aan de hand is, **zou** ik er zeer voor-zichtig mee zijn.

Slot

Mijn grootste bezwaar tegen ge-bedsgenezingsdiensten komt zowel uit een analyse van het bijbelse spreken als uit een analyse van &-ze praktijken op. Alle **kritiek komt** hierin **samen**: Bij Jezus waren de **wonderen** gericht op geloof. Bij ge-bedsgenezing staat **geloof** in dienst van genezing. **Dus** de prioriteiten liggen precies **andersom**. Dat **bete-kent** niet dat ik twijfel aan de op-recht gemeente bedoelingen van verschillende leiders. En het is mij er ook niet om te doen om al die **stromingen** waarin gebedsgenezing plaatsvindt af te kraken. **Maar** on-danks de goede bedoelingen zijn er toch kanttekeningen te plaatsen. Tot troost: Ook al weten we niet welke machten er aan het werk zijn om ons heen en misschien in ons, in ieder geval **weten** we wel dat God sterker is, dat Hij **alle** machten overwonnen heeft (Col.2 : 8,9. 13-

15). Dat Hij **zelfs** in staat is het kwade te **doen meewerken** ten goe-de. De duivel is met al zijn specta-culaire dingen niet tegen God be-stand.

Eén ding moet u ook niet verkeerd begrijpen. Het is niet zo dat onze gezondheid voor God onbelangrijk is. Het is **niet** zo dat dat God niet in-teresseert. Integendeel, God wil ook het lijden de wereld uit helpen. De genezingen van Jezus waren een **voorproefje** van het **koninkrijk**, waarin alles heel gemaakt wordt. Het waren tekenen van wat het Ko-ninkrijk ons gaat brengen: gene-zing, **heelheid**, reinheid, volmaakt-heid. Hij wil **ons** herstelde licha-men geven als wij opstaan uit de dood. Dat interesseert **onze** goede God en Vader wel **degelijk**. Daar-om is het goed om voor genezing te bidden en **soms** gebeuren er ook **wonderen** in de ziekenhuizen. Maar het is voor Hem niet het aller-belangrijkste. Met een variant op een **bijbeltekst**: Wat baat het een mens als hij de hele wereld wint en tot zijn honderdste **gezond** blijft, maar schade lijdt aan zijn ziel en verloren gaat?

Drs. C. Geelhoed is evangelistin Gent

¹ Deze uitleg heb ik voor een groot deel te danken aan ds.P.Lok in 'Is er iemand bij u ziek? Brochure nr.22 van het G.S.E.V., Ex-curs over Jacobus 5: 14 en 15.

² Soms ligt achter het automatisme bidden-genezen een ander automatisme, namelijk dat tussen ziekte en zonde: Als je ziek bent is dat automatisch een gevolg van een be-paalde zonde, dat kan niet anders. 'Jij hebt

kanker, o, dan moet je wel een zware zonde in de familie hebben. Dus bid om vergeving – dan zul je beter worden'. Dan heb je bei-de automatismen in een zin. Maar er ligt geen automatisch verband tussen ziekte en zonde. Deze gedachte is door Jezus zelf al weerlegd; Lucas 13 : 1-5 Johannes 9 : 1-3. God heeft soms andere redenen dan iemands zonde, om hem een bepaald lot mee te ge-ven; bv. om Zijn kracht te tonen, of om iéde-re zondaarte waarschuwen.

³ Er zijn zeer stellige teksten in de Bijbel over verhooring van onze gebeden; Bidt en u zult vergeven worden, zoekt en u zult vin-den. Vele van deze teksten staan echter in een verband waarin het gaat over een gebed om gééستelijke zaken mals het zoeken en binnengaan van Gods Koninkrijk.

⁴ Citaten stammen uit krantenartikelen uit het N.D., 19-12-'95, 6-5-'95, 7-4-'95, 14-8-'95, 29-4-'95, 6-12-'94 en het Nijmeegse Dagblad, zat.9-1-'88.

HOTEN • VAN RIETSCHOTEN • VAN RIETSCHOTEN • VAN RIETSCHOTEN • VAN

VAN
HO
VAN
HOT
VAN

BOEKHANDEL
Uw boekenbestellijn 010-4820488

VAN RIETSCHOTEN

Keizerswaard 8, 3078 AM Rotterdam, Winkelcentrum Keizerswaard

HOTEN • VAN RIETSCHOTEN • VAN RIETSCHOTEN • VAN RIETSCHOTEN • VAN

DE KRACHTEN BUNDELEN – OECUMENE VAN HET ZENDINGSVELD

C.J. Haak

E evangelisatie en zending

Zending – een groots bedrijf. Business van de Heer, zei ds. Wielenga dan. Er mag daarom op gepaste wijze gevraagd worden naar doelmatige werkwijzen. Goede inzet van personeel. Op alle fronten. Eén van de dingen die op het zendingsveld altijd een rol speelt is de zaak van samenwerking. Doorgaans heeft de 'zending' geen last van overcapaciteit op het veld. De weinige figuren die daar dan aanwezig zijn, zijn vanzelfsprekend op elkaar aangewezen en zetten samen hun schouders onder het totale werk, ook als het eventjes buiten je eigen instructie ligt. Je weet dat je als kleine groep niet ongestraft je energie kunt versnipperen. Voortdurend vraagt men zich af of alle personen nog steeds op de meest effectieve plaatsen ingezet worden.

Zending af – afgang van de zending?

Eenmaal terug van 'weg geweest', worden de meeste ex-zendingen weer **ingezet voor** het werk in Nederland, t.b.v. de kerken. Niets mis mee natuurlijk. Je vindt ze **ook** wel weer terug in de **zendingscommissies**, deputaten BBK en soms ook op de zendingssavonden. Hun werk zal allicht de kenmerken dragen **van** hun buitenlandse ervaring, positief en negatief. Maar de **samenbundeling van** missionaire ervaringen bleef uit.

Wat dat **betreft** kun je toch wel **sens** met **scheve ogen** naar de Rooms-Katholieke mogelijkheden kijken. De gerepatrieerde missiona-

rissen, die trouwens vanwege hun ongetrouwde status vaak langer op het zendingsveld kunnen **blijven**, en dat ook doen, worden opnieuw direct betrokken bij het zendingsbeleid. Ze krijgen gelegenheid hun studie af te ronden, tot publicatie over te gaan, deel te nemen in raden van advies en kunnen zo links en rechts ook **opgeroepen** worden voor visitatie of zelfs tijdelijke ondersteuning en hergeplaatst worden in een ander gebied.

In de zending zou je wel wat van de Rooms en willen overnemen,.

Dat patroon kunnen wij moeilijk **overnemen** met **onze niet-hiërarchi-**

sche **kerkstructuren**. Toch is het de vraag of we niet meer **mogelijkheden** hebben om de know how en de ervaring van de vroegere zendelingen vruchtbaar te maken voor de nieuwe generaties. Via de (vroegere) GMO werd daar wel tekens aan gewerkt, maar het ontbrak **aan** tijd en middelen om de ontwikkelingen bij te houden. Voor een diepergaande bezinning **was** wel altijd animo, maar ontbrak stelselmatig de tijd en ruimte.

Met het gevolg dat we de **neiging** hebben om telkens net achter de feiten van de ontwikkelingen aan te lopen. Dat is des te meer **jammer** als we in rekening brengen dat de gereformeerde zending steeds meer in het isolement raakt, zowel m.b.t. de Wereldraad van Kerken, als **ook** m.b.t. de brede **evangelical** zending, ondanks punten van herkenning in beide kampen. We **hebben** niet **alleen** achterstand in te halen, maar **tegelijk** moet er een eigen gereformeerd geluid ontwikkeld worden. Echt niet om zonnig weer een aparte 'zuil' in het leven te roepen, maar wel om trouw te **blijven** aan de Schriften, ook in het buitenland. Vandaar dat de **samenbundeling** van krachten in het nadenken over en bezinnen op de **nieuwere** taken **hoognodig** gestructureerd moet worden aangepakt door de kerken. Laten we **ook** op dit punt 'vasthouden' wat we bereikt hebben.'

Over kerkgrenzen heen?

Een **veelgehoorde** uitspraak is dat de oecumene op het **zendingsveld** begint. Nu is het zeker waar dat zendingen van verschillende kerken 'in den vreemde' **sneller** met el-

kaar in gesprek komen dan predikanten **op** het thuisfront. In **gesprek**, **schreef** ik. Dat wil niet **zeggen** dat ze dan het direct in alies roerend met elkaar eens zijn. Wel vragen ze **zich af** of ze dezelfde verdeeldheid ook moeten overdragen naar de 'jonge kerken'. Als blijkt dat **sommige** zendelingen uit de 'gereformeerde traditie' wars **zijn** van **elke binding aan de belijdenis**, dan zijn de conclusies snel getrokken. Wie zo met **z'n rug** naar z'n eigen geschiedenis staat is geen geschikte man om mee samen te werken voor de opbouw van toekomstige kerken.

Verdeeldheid van broeders breekt de kracht van de zending

Het kan ook **zijn** dat de echte pijn om de verdeeldheid van broeders des te schrijnender ter tafel komt. Wat doe je op de verafgelegen zendingspost waar het avondmaal gevierd **wordt** in de jonge **gemeente** en waar een coliega-zending van bijv. de Christelijke Gereformeerde Kerken, de Gereformeerde Gemeenten of de Nederlands Gereformeerde Kerken op bezoek is? En waarvan je weet dat hij oprecht in zijn **zendings**situatie de Here wil dienen in overeenstemming met de **gereformeerde leer**?

Op zulke **momenten** worden er meer dan eens beslissingen genomen waarbij het hart, en dat niet alleen, huilt. En onbegrepen blijven voor nationale broeders. En dat er plechtig beloofd wordt dat we, als **zendelingen**, **alles op alles zetten** om deze verdeeldheid op het zendingsveld te voorkomen. Daaruit spreekt geen nonchalance voor de **strijd** op het **thuisfront**, of een bagatelliseren van de **verschillen**, maar daarin vinden zij **elkaar** om dia verschillen hier in ieder geval niet te Ieren of te drijven. Maar juist sterk te staan in de **gezamenlijke** eenheid **om** de betrouwbaarheid van de Heilige Schriften het goed recht van

de **gereformeerde leer** en belijdenis te verdedigen **tegen de moderniteit** en **voor** te staan in de wereld van het heidendom.

Verdeeldheid mag nooit automatisch meegenomen worden naar het zendingsveld,

Vandaar dat er gehoopt wordt dat toch vooral de nationale kerken, voortgekomen uit zendingswerk van **verschillende gereformeerde kerken**, desnoods ondanks hun 'moederkerken', elkaar zullen vinden. De berichten over de afgevaardigden van de GJPLJ, ontstaan uit het zendingswerk van de Gereformeerde Gemeenten, op de Synode van 'onze' GGRI in Irian Jaya, in het Nederlands Dagblad en het zendingblad Tot aan de einden der aarde, zijn dan ook verblijdend en hoopgevend. We hopen dat ze **zullen** komen tot een samengaan die **meer** is dan wat samenwerken op punten.

Eenheid als overtuigend getuigenis

Trouwens, wanneer wij aan de eenheid van de kerken denken, gaat het vaak om het herstel van de relaties van kerken die door scheuring uit elkaar **gegaan zijn**. Maar wie Joh. 17:21 goed leest beseft dat de **eenheid** van de kerken ook ten dienste van de zending en de evangelisatie staat. De eenheid van de kerken is juist een getuigenis naar de wereld van het **ongeloof**. Daarom **te meer** is de verdeeldheid van **kerken** op het zendingsveld een streep door de **rekening** van het **werk** zelf. Alles wat de zending en de **zendelingen**, zonder afbreuk te **doen** aan de gereformeerde leer, kunnen doen om de verdeeldheid **tegen** te gaan, **möeten** ze ook **doen**. Daarbij negeren zij de **kerkstrijd** van het thuisfront **niet**, maar gaan die ook **niet automatisch toepassen** op **kerken** die wellicht vanwege de geschiedenis nog verbonden zijn

met kerken waarmee wij in Nederland helaas geen officiële relaties hebben.

Zendingsorganisaties zullen zich dus wel tien keer bedenken voordat ze besluiten een eigen **kerk** in een ander land te stichten. Daarom heeft de gereformeerde zending ook **weinig op** met de vele zendingsfellowships en -verenigingen die dwars door **allerlei kerkelijke structuren** heen **neerstrijken** in een bepaald gebied. Maar, als het niet anders kan vanwege concrete **onbekeerlijke dwalingen** en een **kerkpolitiek zonder tuchtbediening**, dan is de **gereformeerde** zending naar eer en geweten tegenover God en mensen **vrij**, ja zelfs **geboden**, om tot eigen kerkplanting over te gaan. Voor die beslissing echter genomen kan worden dient **men** wel de gelijk de geschiedenis van de kerk ter plaatse en in dat land te onderzoeken.

Ter plaatse vaststellen waar het op aankomt

Ook als het niet tot directe eenheid aan het thuisfront **zou** leiden, **kunnen** toch gezamenlijke doelen van de zendelingen op het veld samen met andere zendingen (en dan vooral vanuit de gereformeerde geschiedenis) worden aangepakt. Ik denk **dan m.n.** aan de oprichting van bijv. een **opleidings- of trainingsinstituut** voor evangelisten. In Zuid-Afrika zijn er mogelijkheden voorhanden. Het werk van de **zending** van de Gereformeerde **Kerken** (**vrijg.**) en van de Christelijke Gereformeerde zending ligt op **bereikbare** afstand van elkaar. Laat men de krachten bundelen om het doel **te** bereiken: opleiding van nationaal kerkelijk kader. Binnen het kader van de Mukhanyo Bible School **zijn er goede ervaringen**.

Werken met het ABC van het christelijk geloof vraagt betrouwbaarheid van het fundament.

Daarmee worden de verschillen niet weggemoffeld, maar ze worden ook niet *automatisch* verondersteld. Zeker wanneer er bij overleg tussen de zendelingen **van** die verschillen die de kerken in Nederland ten onrechte uit elkaar houden, niets blijkt. **Gun** de nationale kerken dan de gelegenheid **om** elkaar als broeders te vinden, ook al blijven in Nederland de verschillen bestaan.

Het zal hopelijk **wél** z'n effect **hebben** naar de **thuiskerken**. **Denk** alleen maar aan de opleiding van de zendelingen in Nederland die straks in het buitenland **veel** met elkaar te maken zullen hebben. Concreet denk ik **aan** de zendelingen van de Christelijke Gereformeerde Kerken, en ook die van de Nederlands Gereformeerde Kerken en Gereformeerde Gemeenten. We **melden** dankbaar dat er vaak contacten zijn tussen de **zendingswerkers** van de verschillende kerken. En dat **we** **elkaar** meestal goed verstaan. Het huidige IRTT werkt van harte **mee** met de opleiding van enkele zendelingen **van** de CGK.

Verschillen niet ontkennen, maar ondergeschikt maken aan het totale zendingsdoel.

Omgekeerd doen zendelingen uit de **kring** van andere kerken mee aan lezingen t.b.v. onze **as. zendelingen**. Daarin merken **we** nooit dat **we** de verschillen moeten negeren of ontkennen. Integendeel, het mag de kerken wel tot beschaming **brennen**. **We** **vergeten** maar al te vaak dat **we**, **hoezeer** **we** ook staan voor het bijbelse gelijk van een kerkelijke keuze, met de breuk en de scheiding de wereld gelegenheid geven tot afkeeren spot.

Aan de andere kant merken **we** ook dat, gelukkig, niet **elk** lid van een **kerkverband**, dus ook niet elke **zendeling**, een representant van **een** betreffende dwaling genoemd kan worden. Hoe dat komt en **welke** im-

plicaties dat naar zijn thuisfront **heeft** laten we hier even rusten, al moeten we het niet vergeten. **Concreet gezegd**: niet elke Nederlands **Gereformeerde** is een aanhanger van de leer van **Telder** over de z.g. zielelaap. **Of** een drijver van een **independentistische** vorm van kerkverband. **Ook** niet elke synodale zendeling moet automatisch worden afgeschreven vanwege een vermeende visie op de veronderstelde wedergeboorte. Net **zo min** als **elke** Gereformeerde Gemeente-zending een onbijbelse lijdelijkheid verweten kan worden. Terecht, als iemand **zeft** dat hier inconsequenties liggen.

Maar we zeggen er ook bij: gelukkige **inconsequenties**. Er zijn **kenmerkend** **wegen** uit elkaar **gegaan** om redenen die voor de Schrift niet houdbaar zijn. Reden om door te praten en die kwestie door te berekenen naar het thuisfront. Niemand ontkent het. Alleen, zolang de dwaling niet gedreven wordt, of nog beter: net zo goed wordt afgewezen in de praktijk **van** het zendingswerk als door (vrijg.) gereformeerde zendelingen, dan is er wel reden tot blijdschap, verwachtingen **samenwerking**. Zeker wanneer dan het belang van de eigen visie kan wijken voor het belang **van** de eenheid van de **jonge kerken**, in de lijn van de **gereformeerde** belijdenissen, mogen we daar met dankbaarheid op in **gaan** en de **mogelijkheden** van gezamenlijke projecten **gebruiken**.

De actuele strijd aan het zendingsfront vraagt om het 'hot item' van het thuisfront even te laten rusten.

Wat anders is de visie op de Schrift, de erkenning van het **gezag** van de **Schriften**, die gaat doorwerken in de visie op **kerk**, bekering, ambt, prediking, tuchtbediening, kerkverband, liberale opvattingen over opstanding, hemelvaart etc. Wanneer de zendelingen daar geen halt zouden toeroep of **onver-**

schillig zouden staan tegenover de **verwijdering** van het christelijk geloof dan is er een wissel gepasseerd. Dan kan er geen samenwerking zijn, wat ook de naam **van** de kerk is die deze zendelingen ondersteunt...

Gezamenlijke Inspanning met het oog op de actuele geloofsverantwoording

In de kerkelijke praktijk **van** **alledag** is er ook **zo** iets als brandende actualiteit en de meer op de achtergrond spelende kwesties. Daardoor kan een hete discussie op **het** thuisfront, die over wezenlijke dingen **gaat**, bijv. de 'zieleslaap', op het **zendingsveld** niet aan de **orde** zijn. Misschien wel nooit aan de orde komen, omdat de gezamenlijke strijd tegen de voorouders tot **keuzes** dringt waarbij de 'zieleslaap' niet meer ter sprake **kant**.

We gaan christenen op het **zendingsveld** niet expliciet vragen naar hun **mening** over allerlei specifieke kwesties van het thuisfront. Niet **omdat** die kwesties geen universele waarde **zouden** hebben, of dat we die zouden moeten verzwijgen, maar **wel** omdat op dit moment de jonge **kerken** tegenover andere fronten zich moeten verdedigen. Daaraan hebben ze hun handen al meer dan vol. Van beide **kanten** willen de zendelingen hen daar-

om niet ophouden met problemen die thuis spelen.

In die zin kun je stellen dat de kerkelijke verschillen op het zendingsveld soms, gelukkig, niet, of nog niet, aan de orde behoeven te komen. Daarbij kan ook de geografische afstand een rol spelen, of het (gedeeltelijke) isolement van een kerkengroep. In de jonge gemeente is er geen enkele reden om bijv. te spreken over bijv. veronderstelde wedergeboorte. Over ontkenning van het Schriftgezag echter wel, en over de manier van uitleg van de Schrift. Die komt immers binnen via allerlei artikelen en boeken. De gezamenlijke strijd tegen dit grote kwaad sluit niet de ogen voor andere afwijkingen, maar brengt wel zendingen en kerken bij elkaar op deze centrale vraag. De samenbundeling van goede

krachten op zendingsvraagstukken kan dus op punten breder liggen dan de kerkelijke grenzen. Dergelijke dingen merk je trouwens ook op andere terreinen, bijv. bij ethische vraagstukken (denk aan de serie Douma/Velema). Ook bij dogmatische kwesties komt dat voor, zoals het handboek Dogmatiek van de CGK ook onder ons z'n weg heeft gevonden.

Kortom, zonder de kerkgrenzen uit te wissen of de fundamentele verschillen te ontkennen, kunnen, op meerdere punten, zendingen van gereformeerde huize elkaar verder helpen. Vooral als het gaat om de eenheid van de te stichten kerken op het zendingsveld.

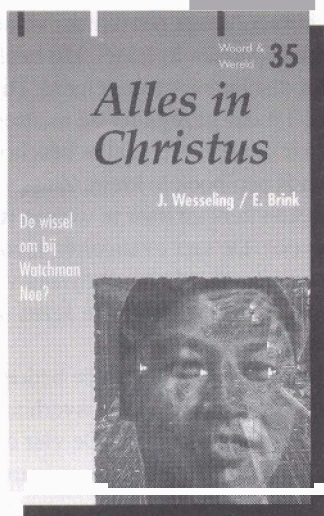
Dat zo'n constatering niet in de lucht mag blijven hangen bekijken we de volgende keer.

Vakantie!

Ontdek het geheim van de **Ronald-trilogie** van Ali C. Drost-Brouwer

Van f 36,95 voor maar **f 17,50**
Verkrijgbaar bij de boekhandel

Oosterbaan & Le Cointre B.V.
Postbus 25 - 4460 AA Goes - Telefoon 0113-215591

Woord & Wereld

een serie cahiers tot versterking van het gereformeerde leven.

Telefoon (050) 301 36 36

Zojuist verschenen: Woord & Wereld 35

Alles in Christus

De wissel om bij Watchman Nee?
door J. Wesseling en E. Brink

Geen buitenlandse reis maakte naar zijn zeggen groter indruk op A. Kamsteeg dan die naar China. Met name de schriftelijke nalatenschap van Watchman Nee heeft hem diep geraakt. Sindsdien is hij een ijverig promotor van dit gedachtengoed. Het is de moeite waard om dit gedachtengoed aan een nader onderzoek te onderwerpen. Niet vanuit een traditie, die krampachtig de verschillen met anderen wil aanwijzen en zodoende ook bij deze chinese martelaar leerstellige ongerechtigheden opspoor. Maar vanuit het besef dat het Woord van God niet bij ons is begonnen. En de kerkgeschiedenis evenmin. Wie Watchman Nee feestsamen met alle heiligen uit ons eigen, gereformeerde verleden, ontdekt dat we worden meegenomen naar een meewenoude wissel: die tussen gereformeerd en dopers.

1 Ondergetekende bestelt hierbij ex. van
Alles in Christus, Woord & Wereld 35, losse
verkoopprijs f 1

Naam

Straat

Postcode

telefoon

Handtekening

2 Ondergetekende geeft zich hierbij op als abonnee op de uitgaven van de Stichting Woord & Wereld en ontvangt tevens het dit jaar verschenen cahier W & W 34 'gereformeerd of protestants'

☐ De cahiers (abonnementsprijs f 12,95)

☐ Het maandblad Nader Bekeken (f 55,- p. jaar, voor abonnees op de cahiers f 45,-)

Deze bon in envelop sturen naar:
Stichting Woord & Wereld

Postbus 7
9780 AA Bodum

DE WERELD TE KLEIN...

(Joh. 21,25)

P.H.R. van Houwelingen

S

schriftstudie

Johannes sluit zijn evangelie opvallend persoonlijk af. 'Er zijn echter nog vele andere dingen, die Jezus gedaan heeft; indien deze één voor één²ⁿ beschreven werden, dan zou, naar ik meen, de wereld zelf de boeken die geschreven werden, kunnen bevatten' (21,25). 'Naar ik meen' – vierde evangelie wordt de ik-vorm gebruikt, alleen hier. Het lijkt wel of de schrijver ~~er~~ behoefte aan heeft even uit zijn boek stoppen en zijn lezers ten afscheid een persoonlijke noot te bieden. Wat wil hij ons zeggen?

Het getuigenis van de lievelingsleerling

Over de schrijver lezen we in vers 24: het is de discipel die van deze dingen getuigt. Die **opmerking** verwijst naar de lievelingsleerling van Jezus, die bij het **afscheidsmaal** aan zijn **borst** had gelegen (zie 13,23-25). De schrijver is dus de apostel Johannes.

Johannes was inmiddels op hoge leeftijd **gekomen**. Zijn vriend Petrus **was** de marteldood **gestorven**, maar Johannes is **heel** oud geworden. Zo oud, dat het gerucht onder zijn broeders en zusters de ronde deed dat hij onsterfelijk zou **zijn**. Maar **dat was niet waar** (zie 21,23). Wel zou hij heel lang blijven leven om te **kunnen getuigen** van wat hij **heeft** meegemaakt. Johannes is **verbannen** geweest naar het eiland Patmos, maar toen keizer Trajanus aan het bewind **kwam**, kon hij **weer** in **alle vrijheid terug naar Efeze**. En daar heeft de oude apostel (volgens de kerkelijke traditie) zijn **evange-**

lie uitgegeven. Dat was het vierde evangelie, het laatste **getuigenis** van Jezus Christus.

En de apostel Johannes, die alles te boek heeft gesteld **en** de publicatie van zijn boek zelf nog **heeft mogen** beleven, is door zijn hoge **leeftijd** in staat nog **altijd** te getuigen van wat hij heeft meegemaakt. Dat kan hij persoonlijk bevestigen, **samen** met de andere nog levende ooggetuigen. Vandaar de wij-vorm in vers 24: daarin horen we de oude Johannes, de enig overgebleven apostel, temidden van **de andere ooggetuigen** ('wij weten dat zijn getuigenis waar is'). **We hebben in het vierde evangelie dus een uniek getuigenis**, geschreven door de lievelingsleerling van Jezus Christus.

Geschreven met het oog op ons geloof

Waarom dit getuigenis? Was er al niet genoeg gepubliceerd? Er waren al evangeliën in omloop: Matteüs, Marcus en Lucas. Maar Johan-

nes voegt daar nog een boek aan toe omdat hij een bijzondere bedoeling heeft. **Dat** zegt hij in 20,30-31: dit is opgeschreven om uw geloof te stimuleren. Geloof dat Jezus de Christus is, de **zoon van God**. Want alleen **door** in Hem te geloven zult u het leven hebben in zijn naam. Net wals Tomas tegen de Gekruisigde en Opgestane had **gezegd**: **mijn Heer en mijn God**. **Was** dat geen hoogtepunt in het evangelie? En daaraan voegt Johannes toe: Wat zou het prachtig zijn, beste **bijbellezers**, als jullie **ook** tot die **belijdenis zouden komen**. Daarvoor heb ik dit boek **geschreven** en zo moeten **jullie** het lezen: met oog op Christus, de levende **Heer**.

Natuurlijk is **er** veel meer gebeurd. Dat is allemaal niet in dit **boek beschreven**. Jezus heeft meer wondertekens **gedaan** in **Israël**. Hij heeft zijn discipelen **meer** geleerd. Hij heeft **meer gezegd tot de mensen**. Maar om dat **allemaal** te **beschrijven is een boek te klein**. Zelfs **vier boeken hebben daar te weinig ruimte voor**. De vier evangeliën bieden geen uitputtende beschrijving van het leven en werken van Jezus uit Nazaret.

Maar het **was** ook niet de bedoeling een compleet levensverhaal te **bieden**, een biografie. De vier evangeliën zijn bedoeld als een betrouwbaar getuigenis. Een selectie van wat Jezus heeft gezegd **en** gedaan, met het oog op ons geloof. **Daar wil** ook de apostel Johannes van getuigen. Zodat wij geloven dat Jezus de Christus is, de **zoon van God** en dat wij door te geloven het leven **bezitten** in zijn naam.

Een persoonlijke noot

En dan komt Johannes aan het slot

van zijn boek nog met een persoonlijke noot. Niet om te zeggen dat zijn boek te klein is om alles te bevatten wat Jezus gedaan heeft, maar dat de wereld te klein is. Dat lijkt misschien een beetje overdreven. Jezus heeft maar **betrekkelijk kort** gewerkt in Israël, **hooguit** enkele jaren. En de wereld is **toch** wat wel groter dan Johannes toen dacht?

Daarom wordt deze **slotopmerking** door veel uitleggers afgedaan als **een** iets te bescheiden overdrijving van de schrijver. Een **al** te persoonlijke noot dit wat uit de toon valt. **Sommigen** proberen deze woorden iets anders te lezen. Misschien bedoelt Johannes dat de wereld **geestelijk** niet **kan** bevatten **wat** Jezus allemaal heeft gedaan. Het gaat ons **voorstellingsvermogen** te boven. Maar het gaat **niet** zozeer om de inhoud **als** wel om de omvang **van** de boeken die geschreven **zouden** moeten worden. Niet ons hoofd is te **klein**, maar ons land is te klein, Europa is te klein, heel de wereld is te **klein** voor de **wereldbibliotheek** die je zou kunnen vullen met manuscripten over wat Jezus gedaan heeft.

Jezus werkt door

Is dit overdreven? Zo heeft Johannes het waarschijnlijk niet bedoeld. Want hij heeft het **niet** over wat Jezus gedaan heeft tijdens zijn leven op aarde, maar wat **Jezus** gedaan heeft vanuit de hemel. Toen de periode die in het evangelie beschreven wordt, afgesloten **was**, is Jezus niet gestopt met **zijn** werk. Hij is de levende Heer die vanuit de hemel blijft meewerken op aarde (Marc. 16,20).

Dat we het slot van Johannes zo **moeten** lezen, blijkt uit **twee** dingen:

I In 20,30 ging het over de **wondertekens** die Jezus **voor** de ogen van zijn discipelen gedaan heeft, maar in 21,25 gaat het **over** de vele andere dingen die Jezus gedaan heeft. Niet voor

zijn leerlingen, maar **voor** heel de wereld!

2 In het laatste hoofdstuk ging het over de toekomst. Johannes **moest** Jezus blijven volgen, net als Petrus. En **dat** is gebeurd. **Er zijn** jaren **voorbijgegaan**. En de oude Johannes weet dat het verhaal **van** Jezus een vervolg kreeg.

Denk alleen maar aan het boek **Handelingen**. Dat zijn de **Handelingen** van de apostelen, maar **ook** de Handelingen van Jezus **Christus**. De apostelen zijn druk in de weer, ze reizen stad en land af in de naam van hun **Heer**. De wereld gonst van activiteiten, waarbij steeds weer de naam van Jezus **klinkt** (zie vooral Hand. 2,32-33; 3,16; 9,3-6.32-35). De **Opgestane**: Bij leeft in de hemel en Hij werkt op aarde door **zijn** Geest. Johannes heeft zich in zijn evangelie beperkt tot het eerste **begin**. Maar aan het slot **van** zijn boek zegt hij **als** het ware: **wordt** vervolgd. Alleen dat vervolg is niet te overzien. Dat is zo wijd als de wereld. Dat heeft nu al vele jaren **geduurd**. Ik heb al zoveel meegeemaakt. Hoe zou je dat allemaal **moeten** beschrijven? De wereld is werkelijk te **klein** om al die **boeken** te bevatten die dan geschreven **zouden** moeten worden.

De geschiedenis van het Koninkrijk

En dat geldt nog steeds, zoals het volgende **voorbeeld** duidelijk **wil** maken. De historicus dr. L. de Jong heeft indertijd van de Nederlandse regering de opdracht gekregen de geschiedenis te beschrijven **van** het Koninkrijk der Nederlanden in de **Tweede Wereldoorlog**. Een **oorlogsperiode** van vijf jaar moest hij weergeven **voor** de situatie van **één** land. **Dit** werd zijn levenswerk, waarmee hij maar liefst dertig jaar bezig is **geweest**. Het zijn dertien delen geworden, **een** plank vol, in totaal zevenentwintig **kloeke** banden.

Stel nu eens dat iemand de opdracht zou krijgen de geschiedenis te beschrijven van het **Koninkrijk** van God op aarde. Voor Johannes **was** dat al onbegonnen werk, maar sindsdien is er nog veel **meer** gebeurd in de wereld. De ooggetuigen zijn weggefallen, maar Jezus is verder **blijven** werken. Beschrijf dat **maar** eens, de geschiedenis niet **van een** wereldoorlog, maar **van** de wereldvrede.

Om zou je moeten schrijven over de verbreiding **van** het evangelie. Zending en bijbelvertaling, bekering van mensen en **kerkplanting**. En dat tot in de **verste** uithoeken van de wereld.

Dan zou je moeten schrijven over de ontwikkeling van de christelijke kerk. Over concilies en synodes, geroepen de waarheid te verdedigen. Maar ook over mensen die gedoopt zijn en die avondmaal vieren: wereldwijd.

Dan zou je moeten schrijven over de kracht van de Geest, die mensen aanzet **tot** een nieuw leven. Die tot aanbidding brengt van de **drie-enige** God. De Geest die wegen schrijft in deze tijd.

Dat alles is het werk dat Jezus **Christus** gedaan heeft en nog bezig is te doen. Het Woord vindt gehoor, wereldwijd en door alle eeuwen heen. Dat is **geen** verleden tijd, dat is **heden** en toekomst.

Dus als **Johannes** aan het slot **van** zijn boek **zegt**: wordt vervolgd, dan zijn **wij** dat vervolg. Kijk maar eens naar het vele dat **Jezus** bij ons doet. In ons leven, in onze gemeenten. Is het geen wonder? Is dat niet allemaal begonnen in het leven en werk van **Christus** op aarde? Wat wij **meemaken**, dat gebeurt allemaal in vervolg op het evangelie. Nee, zoveel boeken kan de wereld nooit bevatten. In die wereld leven wel mensen die **een** verhaal kunnen vertellen. Het **verhaal** van Jezus Christus, direct gevolgd door **hun** eigen levensverhaal. Mensen die de Bijbel lezen en zich gegrepen weten door Jezus Christus. **Hun** geloof in Hem, dat **hen** tot de belijdenis brengt: mijn **Heer** en

mijn God!

Kortom, mensen zoals **wij en zo**- veel andere christenen in de wereld: het **levende bewijs van alles wat onze Heer gedaan heeft, wat Hij bezig is te doen en wat Hij nog gaat doen in de toekomst**. Dáárom is de wereld te klein, omdat **Jezus zo groot is...**

Verwijzingen

In het voorgaande is een suggestie uitgewerkt van J. van Bruggen, *Christus op aarde*, Kampen 1987, 64.

Vaak wordt gesteld dat het vierde evangelie oorspronkelijk met 20,30-31 eindigde (het 'eerste slot') en dat hoofdstuk 21 een **aanhangsel** is met een 'tweede slot' (21,25). Deze opvatting is terug te vinden in de opschriften van de Nieuwe Vertaling. Toch functioneert 20,30-31 niet als **boekslot**, maar als resumerende doelstelling van de evangelist (vgl. 19,35; 1 Joh. 5,13). Die doelstelling sluit nauw aan bij Jezus' verschijning aan Tomas; die was eveneens gericht op geloof, mondde uit in een belijdenis en belofte van een gelukkig leven. Het vierde evangelie heeft maar één slot: 21,25!

Zie ook C.J. Smelik, 'De apostelen – de getuigen van het levende Woord', in: G. Zomer (red.), *Komende tot leven*, Goes 1977, 148-172; en B. Thyen, 'Entwicklungen innerhalb der johanneischen Theologie und Kirche im Spiegel von Joh 21 und der Lieblingsjüngertexte des Evangeliums', in: M. de Jonge (red.), *L'Évangile de Jean*, Leuven 1977, 259-300.

H. Veldman

B boekbespreking

VAN RONGENS GEREFORMEERD 'CHURCH SERVICE BOOK'

De Noord-Amerikaanse uitgeverij **Inheritance Publications** gaf een **Engelstalig** standaardwerk uit van drs. G. van Rongen over de verschillende aspecten van de gereformeerde eredienst. Nu kennen we in Nederland een aantal **studies van Van Rongen die bijna alle betrekking hebben op de liturgie van een gereformeerde kerkdienst**. Daarvan is *Met al de heiligen – liturgie in Hemel* en op Aarde de laatst verschenen (bij De Vuurbaak, Barneveld). Het nu uitgegeven werk is een samenvattend overzicht over – ik denk – alle 'onderdelen' die in een gereformeerde eredienst een rol kunnen spelen.

Van Rongen begint zijn nieuwste boek met een overzicht van de geschiedenis van de (Engelstalige) bijbeluitgaven; daarna komt de kerkzang aan de orde, eveneens in historisch kader. Het derde gedeelte handelt over de verschillende **confessies** (oecumenische en gereformeerde), terwijl er ook aparte aandacht wordt geschonken aan de 'orden van dienst' en de liturgische gebeden en formulieren. Tenslotte wijdt Van Rongen nog enige aandacht aan **& kerkorde**. Het typeert de auteur dat hij in het geheel van de gereformeerde liturgie een duidelijk bijbels verantwoorde eenheid ziet.

Om misverstanden te voorkomen, vermeld ik dat het hier aangekon-

digde boek niet specifiek op de Engelstalige kerken is gericht, **maar** een beeld geeft van de wereldwijde gereformeerde visies op en praktijken van de dienst in de kerk. Het kan daarom ook goede diensten bewijzen in de nieuwe relaties met buitenlandse kerken van gereformeerde signatuur.

Wanneer we dit werk als een handig overzicht mogen beschouwen, dan zeggen we dat met name aan het adres van hen die – op welke manier ook – te maken hebben (of krijgen) met Engelstalige christenen die interesse tonen voor & gereformeerde liturgie. Dan geef je zo'n boek weg, maar niet nadat je er zelf veel uit hebt geleerd. **Dan** is het heel wel mogelijk dat er een goed gesprek plaatsvindt over de **wezenlijke zaken van een gereformeerde eredienst**.

Daarom hartelijk aanbevolen.

N.a.v.: G. van Rongen, *Our Reformed Church Service Book*, Uitg. Inheritance Publications Neerlandia (Canada) and Iowa (USA) 1995. ISBN 892 1100-52-3. Omvang 250 pp., prijs US \$ 11,90.

WIJ KUNNEN NIET ZONDER ELKAAR

Mensen met een verstandelijke handicap
in de kerkelijke gemeente

Mensen met een verstandelijke handicap zijn anders en dus ga je anders met ze om. Dat denken we vaak. In de praktijk van het gemeentelieven betekent dat dat we een aangepaste dienst organiseren of een speciale catechesegroep in het leven roepen. Op zichzelf uitstekende initiatieven, maar toch zouden mensen met een verstandelijke handicap meer deel kunnen hebben aan het 'gewone' kerkelijke leven. Dan staan ze niet langer apart, maar voelen ze zich thuis in de kerk.

Gemeenteleden zijn meestal wel van goede wil: iedereen hoort erbij in de kerk. Dus ook de gehandicapte broeder of zuster. Deze stelling zal niemand betwisten. Maar als het erop aankomt concreet invulling te geven aan de gemeenschap der heiligen, schieten we soms te kort. Daar zijn allerlei verklaringen voor te bedenken.

Allereerst is er vaak sprake van onbekendheid en onzekerheid: we weten niet goed of dat gemeentelid met die verstandelijke handicap wel in staat is met ons te communiceren. En dus communiceren we maar niet. Daarin komt dus onze zwakte aan het licht en niet die van onze broeder of zuster. Soms schrikken we terug voor de uitingvormen van een verstandelijke handicap: 'Ik ga maar niet naast die jongen zitten; stel je voor & t hij weer zo begint te schreeuwen...' Soms schieten ons woorden te kort: een echtpaar heeft een kindje gekregen met een handicap. We weten niet wat we zeggen moeten en dus gaan we maar niet op kraambezoek.

Het kan ook gebeuren dat we ons verschuilen achter het excuus dat andere gemeenteleden beter zijn toegerust voor dit soort situaties. De bijbelstudievereniging voor mensen met een verstandelijke handicap moet maar geleid worden door iemand uit het onderwijs of de verpleging. 'Want die hebben een beetje ervaring met dat soort zaken.'

Isolement

Het resultaat van dit alles kan zijn dat gemeenteleden met een verstandelijke handicap alleen komen te staan. Terwijl zij ook behoefte hebben aan relaties. Net als ieder ander. Dat is op zichzelf genomen al reden genoeg om hen niet uit de weg te gaan. Maar je kunt nog een stap verder gaan: mensen met een verstandelijke handicap hebben in hun relaties met anderen ook wat te bieden. Een voorbeeld: wij weten dat we in alles afhankelijk zijn van God. Toch zijn we geneigd te denken dat we zelf ook nog wat in te

I. Pauw-Olde

Samenleving

brengen hebben. Met onze baan, ons leuke uiterlijk, onze talenten kunnen we het ook nog wel eventjes redden zonder God. Mensen met een verstandelijke handicap hebben dat soort pretenties niet.

Hun overgave aan God is vaak onvoorwaardelijk. Hun onbevangenheden om zichzelf te zijn voor het aangezicht van God en dat van andere gemeenteleden is iets om jaloezers op te zijn.

Maar we zijn het niet zo gewend om te kijken naar de mogelijkheden en de specifieke gaven van mensen met een handicap. Daaruit blijkt dat ook wij vatbaar zijn voor het denken van onze tijd. Onze maatschappij is zo gericht op perfectie dat we iemands 'tekortkomingen' eerder opmerken dan iemands mogelijkheden. Wat dat betreft spreekt de bijbel heel andere taal. Denk bijvoorbeeld aan 1 Corinthe 12. Daarin wordt de kerkelijke gemeente vergeleken met een lichaam: het lichaam van Christus dat vele leden telt, die onderling van elkaar afhankelijk zijn. Geen ervan is onmisbaar, want allemaal zijn ze verbonden aan het hoofd Christus. Dat gegeven maakt ons bescheiden als het gaat om onze eigen positie in het geheel van Christus' gemeente. En het maakt ons dankbaar voor de plaats die andere leden innemen.

'Ambt aller gelovigen'

Het spreekt niet zomaar voor zich welke talenten we zelf kunnen inzetten voor de gemeente; daarnaar moet je op zoek gaan. Dat houdt in dat ook de mogelijkheden van andere gemeenteleden niet onmiddellijk voor de hand liggen. Zeker niet

'Thuiskomen in de kerk' mensen met een verstandelijke handicap in de kerkelijke gemeente), is geschreven in opdracht en onder verantwoordelijkheid van Dit Koningskind, Philadelphia en de Interkerkelijke Commissie Integratie Gehandicapten.

De brochure wil het persoonlijk gesprek tussen gemeenteleden, ambtsdragers, ouders en mensen met een verstandelijke handicap, op gang brengen of nieuwe impulsen geven. 'Thuiskomen in de kerk' heeft een praktische inslag. Zo zijn er hoofdstukken in opgenomen over het gezin met een kind met een handicap, mensen met een handicap in de samenleving en over de kerkelijke gemeen- te. In het laatste hoofdstuk zijn een aantal criteria opgenomen die als handvatten voor een gesprek of een gemeenteavond kunnen dienen.

hebben de ouders vragen: waarom moest ik een kind met een handicap krijgen? Ze kunnen ook heel concreet behoefte hebben aan begeleiding bij de geloofsopvoeding van hun kind: kan mijn kind geloven? Welke kinderbijbel is goed te gebruiken? Boe kan ik met mijn kind bidden? Omzien naar elkaar is ook een keertje zorgen voor ver- voer of een avondje oppassen. Waar we betrokken zijn op elkaar in de gemeente, doen we vanzelf moeite om die betrokkenheid waar te maken. We kunnen het dan im- mers niet verdragen dat broeders en zusters zich apart voelen staan.

Inge Pauw-Olde is journalist en schrijver.

Thuiskomen in de kerk, red. M.J. de Jong e.a., tekst: Inge Pauw-Olde, Kok Kampen, 64 pag. f 10,-.

als het mensen zijn met een verstan- delijke handicap. Ook naar hun mo- gelijkheden moet je op zoek. Het begin van die zoektocht is dat we mensen met een handicap serieus nemen en ook luisteren naar wat zij zelf te vertellen hebben.

We behoren dus allemaal tot het- zelf& lichaam. Dat heeft nog een andere consequentie: we moeten el- kaar letterlijk tot een hand en een voet zijn. Omzien naar elkaar is het 'ambt aller gelovigen'. We willen

weten hoe het elkaar vergaat en of we iets voor elkaar kunnen beteke- nen. Daarom is het van belang dat we elkaar aanspreken: heeft het ge- meentelid met de verstandelijke handicap wel iets aan de kerkdien- sten? Is er misschien behoefte aan een aangepaste catechese of is het mogelijk dat het kind de crèche be- zoekt? Zijn we er op bedacht dat ie- mand met een verstandelijke handi- cap de wens heeft om belijdenis van zijn geloof af te leggen. Soms

donatus

Verzekerd zijn bij Donatus is een geruststellend gevoel. Al sinds 1852 dé verzekeraar voor uw kerkelijke eigendommen, maar ook voor al uw andere verzekeringsaangelegenheden. Vraag vrijblijvend onze brochure of offerte of maak een afspraak voor een vrijblijvend persoonlijk gesprek.

Postbus 500
5240 AM Rosmalen

Hoff van Hollandtaan 8
Tel. 073 5221700 - Fax 073 5221717

GELOOFWAARDIG VERZEKERD

M

meegelezen

Religie en seks

Het *Centraal* Weekblad van 27 juni bracht een bericht **over** een Brits onderzoek, dat duidelijk **maakte**, dat religie **weinig** invloed had op het denken over seksualiteit:

Gelovige **en** niet-gelovige jongeren in **Groot-Brittannië** denken bijna hetzelfde over seksualiteit. Dit blijkt uit resultaten **van** een onderzoek **onder drieduizend** jongeren uit het voortgezet onderwijs: *The puzzle of Sex*.

Uit **het onderzoek van** de Universiteit van Londen blijkt dat de meeste jongeren in de leeftijd **van** 16-18 jaar - **zowel** gelovig als **niet-gelovig** - geen moeite hebben met voorbehoedmiddelen, seks voor het huwelijk en homoseksualiteit.

Op de vraag of **niet-getrouwde** stellen seksuele **omgang mogen** hebben, antwoorden de niet-gelovigen **allemaal** met ja. **Van** de anglicaanse en rooms-katholieke jongeren vindt respectievelijk 80 en 85,4 procent seks voor het huwelijk okee. De afwijzing van **kunstmatige geboortenbeperking door** de Rooms Katholieke Kerk blijkt op jonge gelovigen in Groot-Brittannië weinig indruk te maken. Maar liefst 92 procent van de rooms-katholieke jongeren vindt het gebruik van voorbehoedmiddelen **geen probleem**. **Onder** jonge anglicanen is dat percentage 99. De helft van de rooms-katholieke ondervraagden wijst de pil echter af. Wat homoseksualiteit betreft vindt meer dan 60 procent van de anglicaanse rooms-katholieke jongeren dat dit niet moreel onaanvaardbaar is. Ook het plegen van overspel mag van sommigen. De helft van de niet-religieus gebonden jongeren vindt een slippertje niet **erg**. Bij de

rooms-katholieken en anglicanen is dat 30 procent.

Uitschrijving als Hervormd kerklid

Wat moet een **volkskerk** met **geboorteliden** die zich op geen enkele **manier** met die kerk verbonden voelen? *Kerk-informatie* (van **de Samen** op **weg-kerken**) **van juli/augustus** bericht daarover het volgende:

De hervormde **synode** heeft het mogelijk gemaakt om een gemeentelid uit te schrijven, **zonder** dat hij of zij daarvoor een **schriftelijke verklaring** heeft ondertekend. Het komt in de **hervormde kerk** **nogal eens voor** dat iemand lid is **van** de kerk, zonder dat zelf te weten. **Dan** gaat het bijvoorbeeld om een **geboortelid**: iemand die tot de leden van de kerk gerekend wordt op grond van het feit dat zijn of haar (**groot**)ouders **hervormd** was of waren. Als de **plaatselijke gemeente** met zo iemand contact opneemt en betrokkene blijkt niets met de kerk te maken willen hebben, dan kan de kerkenraad deze persoon **verzoeken** zich uit te schrijven. Dat wordt soms geweigerd, met de **redenering**: 'ik heb me nooit ingeschreven, dus ga ik me nu **ook** niet uitschrijven'. **De hervormde synode** heeft nu bepaald dat **zo** iemand op grond van een uitdrukkelijke (**mondelinge**) verklaring tegenover (een lid van) de kerkenraad dat **hij** of zij niet bij de kerk hoort of wil horen, kan worden uitgeschreven. Betrokkene krijgt daarvan bericht van de generale synode en kan **dan** nog kenbaar maken dat het besluit ongedaan gemaakt moet worden. **In** dat geval **blijft** de registratie gehandhaafd. De synode heeft deze **ordinantiewijziging** in eerste lezing

vastgesteld; de klassicale vergaderingen kunnen er nog op reageren **voordat** definitieve vaststelling volgt.

Bijbel op het nachtkastje

Henk Radersma vertelt in hetzelfde **nummer van Kerk-informatie over de activiteiten van de Bijbelvereniging voorheen de Nederlandse Gideons**. Zij zorgt er al bijna 50 jaar voor, dat in hotelkamers en **ziekenhuiskamers** de NBG-vertaling van het Nieuwe Testament en de Psalmen of **een vier-talige Bijbel komt te liggen**. **Van** de drie ton die dat jaarlijks kost, wordt ruim tweederde opgebracht door **leden, donateurs en contribuanten**, de rest komt **van** de synodaal **Gereformeerde Kerken en van Hervormde gemeenten**, vertelt secretaris Vonk.

Als op meer dan tachtig procent van de hotelkamerse een bijbel is, zou het **dan** niet wat zijn om als alternatief bijvoorbeeld eens een Nico ter Linden op het nachtkastje te leggen? Vork 'We moeten niet vergeten dat we te maken hebben met een achterban. **De NBG-vertaling** waarmee **we** werken, is al een compromis. We hebben begunstigers die nogal gebonden zijn aan de Statenvertaling. Zolang iemand ons schrijft dat hij 'tot zijn schrik' een **NBG-vertaling** aantrof op zijn **ziekenhuiskamer**, zullen we niet zo gauw gaan experimenteren. We hebben een tijdlang een leeswijzer in onze bijbels gedaan, waarin suggesties stonden voor andere literatuur. We zijn **daar** van afgestapt, omdat ook **daaruit** een bepaalde keuze blijkt. Wel hopen we in het jaar 2000 de gezamenlijke vertaling van het NBG en de Katholieke Bijbel Stichting (KBS) te kunnen aanbieden'.

Volgens de Nederlandse **Gideons** treffen jaarlijks zo'n 4,5 miljoen mensen een bijbel van de vereniging aan. Vorig jaar werd de 130.000ste bijbel neergelegd in het Novotel in Rotterdam. Een veelvoud daarvan werd in de loop van bijna vijftig jaar geplaatst. Per jaar wordt dan ook een aanzienlijk aantal wegens ouderdom of beschadiging afgeschreven. Een veel vaker voorkomende reden is simpelweg verdwijning: bijbels worden kennelijk meegenomen vanaf het nachtkastje. Het jaarverslag van 1995 constateert tamelijk neutraal: 'In de loop van de tijd werden heel wat bijbels meegenomen door hotelbezoekers'. Is de vereniging blij met deze 'diefstal', of juist niet? **Vonk:** 'Het is inderdaad stelen. Toch zijn we er niet rouwig om. We kunnen alleen maar hopen dat de mensen die de bijbels meenemen, er iets mee doen. Het is in elk geval beter dan dat mensen verschrikkelijke dingen in bijbels schrijven'.

Splitting in de Duitse Kerken?

Licht und Leben/Der Feste Grund, het maandblad van de Evangelisch Gesellschaft in Duitsland, bracht in het juni-nummer het bericht dat belijdende groeperingen in het Noordelijk Elbe-gebied verwachten, dat de Duitse kerken zullen splijten om het beleid ten aanzien van het inzegenen van de homoseksuele relaties:

In een persbericht dat op 16 april in Neumünster werd vrijgegeven door de Ronde Tafel voor Bijbel en belijdenis, een verband van elf theologisch behoudende groeperingen, wordt gesteld: 'We zullen in de toekomst twee Kerken hebben: een die zegent wat de wil van God weersprekt, en een die in zulke inzegeningen een misbruik van de Naam van God ziet'. (...) De 'Ronde Tafel' eist dat teruggekomen wordt op een positiekuus in de eerste richting van de Noord-Elbische synode in februari. Het besluit van 12 april om een 'denkpaauze' in te lassen over de erkenning van zulke relaties moet er onmiskenbaar toe lei-

den, dat de inzegening die in strijd met Bijbel en belijdenis is, acceptabel wordt voor kerk en gemeente. Daardoor zou het huwelijk de positie verliezen van het exclusieve door God gewilde en gezegende bepalende kader voor de seksuele gemeenschap van vrouwen en mannen.

De voorzitter van de belijdende gemeenschap, Otto Graf zu Ranitzau, uitte in een brief scherpe kritiek op de presidente van de synode, Elisabeth Ligner, en de Hamburgse bisschop, Maria Jepsen, die met een ideologische kliek die hen volgt de hele synode manipuleren. Teleurstellend vindt hij ook het optreden van andere bisschoppen: je mocht toch een duidelijk woord met duidelijke consequenties van hen verwachten? Kun je als bisschop wel aanblijven, als de synode zich zo welbewust opstelt tegenover Bijbel en belijdenis?

Verwarring versus voorbeelden

In *Apropos*, het infobulletin van het Christelijk Studiecentrum ICS, van juli 1997 vertelde secretaris Govert Buijs iets over een 'generatiegesprek', dat ten doel had een adequate strategie te ontwikkelen voor het werk onder studenten:

Voor het werk van organisaties als het Christelijk Studiecentrum is het uiteraard van groot belang steeds de vinger aan de pols te houden van mentaliteitsveranderingen in studentenland. Met het oog daarop organiseerden het ICS en studentenvereniging IFES-Nederland eind mei gezamenlijk een strategie-etmaal. Centraal stond hierin een 'generatiegesprek', waar afgestudeerden van diverse generaties en uit heel verschillende maatschappelijke sectoren in gesprek gingen met studenten. Het concrete doel van de bijeenkomst was om hoofdlijnen uit te zetten voor een nieuwe introductie cursus voor jongerejaars studenten over 'christen-zijn en vakbeoefening'.

Eén van de rode draden in de dis-

cussie was dat studenten nu hun keuzes moeten maken in een heel diffuse situatie. Heel de wereld ligt open, maar tegelijk lijken er nauwelijks meer adequate wegenkaarten te zijn die kunnen helpen je te oriënteren. De opvattingen en visies die we dagelijks over ons heen krijgen gestort, laten zich niet meer in hokjes indelen. Waar de vorige generatie met heldere ideologieën te maken had, mals bijv. het marxisme, daar is nu vrijwel niet meer op voorhand uit te maken wat wel en wat niet verenigbaar is met het geloof in Jezus Christus. Vaste toetsingskaders zijn niet erg geloofwaardig meer. Inspirerende en gezaghebbende voorbeelden ontbreken. 'Verwarring versus voorbeelden', zo vatte één groep de uitkomst van de eigen discussie samen. Wat studenten nu vooral als gevaar zien is de dreigende onverschilligheid. In vergelijking met de ouderen heeft de huidige generatie christen-studenten bovendien veel minder het gevoel zich te kunnen verlaten op de 'zijl', waar ze formeel soms toe behoren. Men voelt de behoefte om zelf te proeven, te smaken, keuzes te maken.

Beroepbaar¹

Kandidaten:

MA. van Leeuwen, Planetenweg 176, 1973 BK IJmuiden, ☎ 0255-533451.

G. Hutten, J.A. Feithstraat 19A, 9725 AM Groningen, a 050-5255158.

EJ. Oostland, Cellebroederweg 2, 8261 GW Kampen, ☎ 038-3317247.

HJJ. Pomp, Saffierstraat 210, 9743 JN Groningen, ☎ 050-5711969.

F.G. aan het Rot, Wortmanstraat 348, 8265 AN Kampen, ☎ 038-3322973.

RA. Schipper, Heemraadweg 236, 1382 JB Weesp, ☎ 0294-419206.

Beroepbaar: door de Classis Zwolle op 25 juni jl. preparatoir geëxamineerd en voor de periode van één jaar beroepbaar verklaard: drs. F.G. aan het Rot, Wortmanstraat 348, 8265 AN Kampen, ☎ 038-3322973.

Bedankt voor Hardinxveld-Giesendam: J.H. Dunnewind te Zuidwolde i.c.m. Ruinerwold-Koekange.

Adreswijzigingen e.d.

Hardenberg * Postadres: Diaconie Gereformeerde kerk Hardenberg-Oost, Postbus 102, 7770 AC Hardenberg, secretaris: H.J. Veurink, ☎ 0523-264089 (p. 82).

Den Helder * Scriba: K. Bakker, Torp 40, 1785 RR Den Helder, ☎ 0223-636180 (p. 124).

Delft * Scriba: J. Mulder, Tussenhaven 4, 2635 GG Den Hoorn, a

015-2563832, Kerk. Bureau: zie scriba, * Diaconie: J. Voogd, ☎ 015-2564965, * Preekvoorz.: mevr. H.P. van der Woerd-Schenkels, Menno ter Braaklaan 283, 2624 TH, w) 015-2565843, * Kerkblad: M.A. Oosterhoff, Kristalplein 7, 2614 TX, ☎ 015-2140962 (p. 131).

Nijega-Opeinde * Diaconie: T. Poortinga, Dr. Siebengasingel 110. 9218 PZ Opeinde (p. 58).

Harderwijk * ds. H. Scholte, em. predikaat van Rouveen, tel. en fax-nummer 0341-424824 (p. 23+92).

Voorthuizen-Barneveld * Scriba: D.J. van Harten, Van Breugelplantsoen 58, 3771 VR Barneveld, e 0342-423285 (p. 101).

Verenigingen e.d. * Koinotès:

Secr. A.B.J. van Ewijk, Poolzeestraat 8, 8226 DA Lelystad, ☎ 0320-253497 (p. 215).
Vereniging Samenwerking en emeritering* Secretaris: mr. drs. A. Elzinga, Tristanweg 34, 3077 CR Rotterdam, ☎ 010-4825115 (p. 191).

Senaatswisseling

De senaat van FQI voor het jaar 1997-1998 bestaat uit de volgende personen: W.J.M. Vreugdenhil, Praetor; J.G. Bosma, Ab-actis; D.S. Dreschler, Ouaestor; G. Roorda, Assessor I; B. Luiten, Assessor II; Ab-actiaat, ☎ 038-3320196 (p. 166).

Drs. P. Groenenberg

DOOD-ZONDE

*Over de zonde
tegen de Heilige Geest*

Een leerzaam boek VOOR iedere christen. Vooral voor de christen die angst heeft de Geest gelasterd te hebben en voor hen die met zulke christenen vaak in aanraking komen, bijvoorbeeld ambtsdragers en hulpverleners.

158 pg., geb., £ 30,00

Verkrijgbaar bij de boekhandel.

Oosterbaan & Le Cointre B.V.

Postbus 25, 4460 AA Goes, Telefoon 0113-215591

¹ Nieuwe opgaven en wijzigingen: W.L. de Graaff, ☎ (038) 3331201.

